

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

*P*rotokoll

REPRESENTANTSKAPSMØTE I OSLO

15.—16. JANUAR 1958

LANDSORGANISASJONEN I NORGE

PROTOKOLL

Representantskapsmøte i Oslo

15.—16. januar 1958

Referat ved Egil Helle

ARBEIDERNES AKTIETRYKKERI

OSLO 1958

Talerregister.

Andersen, Alf, 43, 47.	Klafstad, Bjarne, 27, 50.
Andersen, Per, 35.	Karlsen, Arthur, 49.
Askeland, Olaf, 36, 52.	Larsen, Kolbjørn, 37.
Bakkane, H. H., 31.	Larsson, Josef, 23, 33, 41.
Breiland, Hjalmar, 32.	Madsen, K. O., 38.
Dahl, Jens, 29.	Mentsen, P., 29, 35.
Dahlberg, Bjarne, 27.	Millard, Charles H., 41.
Damli, Henrik, 31.	Nordahl, Konrad, 5, 16, 24, 38, 41, 50, 51, 52.
Eriksen, Rudolf, 30.	Olsen, Wilhelm, 41.
Furuskjegg, Karl, 50.	Reiersen, Emil, 28.
Gerhardsen, Einar, 8.	Rønbeck, Odin, 37.
Granlund, Arthur, 32.	Strand, Einar, 25, 38, 46.
Hannestad, Fritz W., 26.	Torkildsen, Emil, 28.
Hansen, Ingvald, 34.	Torkildsen, Karsten, 25.
Haraldsson, Per, 46.	Trana, Marius, 22.
Jensen, Kjell, 34.	

Sakregister.

	Side
Minnetale	5
Velkomsttale	6
Dagsorden og forretningsorden	7
Tariffsituasjonen	8
a) Statsministerens foredrag	8
b) Sekretariatet forslag	13
c) Formannens foredrag	16
d) Debatten	22
e) Votering	41
Gjester fra FFI	41
Alf Andersens redegjørelse om pensjonssaken	43
Elektrikerforbundets organisasjonsområde	47
a) Sekretariatets innstilling	47
b) Debatten	49
c) Votering	51
Supplering av Sekretariatet	51
Avslutning	52
Navnefortegnelse	52

Landsorganisasjonens representantskap

trådte sammen til møte onsdag 15. januar kl. 11 i Folkets Hus' store sal, Oslo.

Minnetale.

Konrad Nordahl, Landsorganisasjonens formann, åpnet møtet med denne minnetalen: — Siden vi var samlet til kongressen i mai i fjor er noen av våre kjente og aktive kamerater i fagbevegelsen gått bort. Den 6. juni 1957 døde *Jens Teigen*, vel 80 år gammel. Han møtte siste gang som gjest på LO's kongress 1 måned før han døde. *Jens Teigen* var aktivt med i arbeiderbevegelsen fra han 17 år gammel ble valt inn i styret i Strømmen Arbeidersamfunn. I 1911 var han med og stiftet Norsk Sag-, Tomt- og Høvleriarbeiderforbund, og ble valt som forbundets første hovedkasserer. I 1918 ble han valt til sekretær i Landsorganisasjonen, og da *Ole O. Lian* døde plutselig i 1925, fungerte *Teigen* som formann til han på kongressen samme år ble valt til nestformann og hovedkasserer i Landsorganisasjonen. Dette verv hadde han til 1931 da han ble lønnet formann i Oslo Samvirkeleg. Han hadde denne stilling til 1946. Da var han blitt 70 år gammel.

Den 16. juli 1957 døde en veteran i Norsk Sjømannsforbund, *Oscar Nilsen*, vel 80 år gammel. For 50 år siden var han med å stifte den forening som i dag er Oslo-avdelingen av Norsk Sjømannsforbund. Fra 1910 til 1926 var han nestformann i forbundet. Senere var han knyttet til Oslo-avdelingen inntil 1946, da han gikk av med pensjon. I 36 år var han medlem av forbundsstyret i Sjømannsforbundet og en periode medlem av Landsorganisasjonens sekretariat.

Den 17. desember 1957 døde medlem av vårt representantskap, *Albert Johansen*, Tromsø, vel 60 år gammel. Også han hadde et aktivt liv i arbeiderbevegelsen bak seg da han gikk bort. Fra 1933—1949 var han uavbrutt medlem av landsstyret i Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund. I årene 1946—1949 var han sekre-

tær i Troms faglige Samorganisasjon og fra 1949 Norsk Bygningsindustriarbeiderforbunds distriktssekretær for Nord-Norge. Han var i mange år, og fram til sin død, medlem av Landsorganisasjonens representantskap.

Den 27. desember 1957 døde Ole Røset, Steinkjer, 67 år gammel. Han var en av pionerene i Norsk Skog- og Landarbeiderforbund, og gjennom en årrekke medlem av forbundets landsstyre og forhandlingsutvalget for skogbruket. På forbundets landsmøte i 1955 trakk han seg tilbake fra sine tillitsverv, og ble samtidig innvotert som æresmedlem av forbundet. Ole Røseth var, inntil han gikk av for aldersgrensen, sekretær ved Trøndelag faglige Samorganisasjons Steinkjerkontor, og nedla her et stort og fortjenstfullt arbeid, ikke minst blant skog- og landarbeiderne som han i særlig grad var knyttet til.

Alle de jeg her har nevnt har gjort en stor innsats i norsk fagbevegelse som vil huskes i årene framover. Vi lyser fred over deres minne.

Minnetalen ble påhørt stående.

Velkomsttale.

Konrad Nordahl fortsatte: På Sekretariatets vegne har jeg den ære å ønske representanter og innbudte velkommen til dette representantskapsmøte. Vi har ikke noen stor dagsorden når det gjelder antall punkter, men det er etter min mening en viktig dagsorden. Vi skal behandle hele tariffsituasjonen for det året vi er gått inn i. Jeg håper at diskusjonen og vedtakene her vil bli til gagn for fagbevegelsens medlemmer og for det landet vi bygger og bor i. Med disse ordene ønsker jeg vel møtt og anmoder nestformannen å foreta navneoppsett.

P. Mentsen, Landsorganisasjonens nestformann, foretok navneoppsettet. Navnefortegnelsen over Representantskapets medlemmer er tatt inn i slutten av protokollen. I de tilfelle da varamannen møtte, er det hans navn som er ført opp. Tor Bratager, Oslo, og Anker Johannessen, Ålesund, svarte ikke ved navneoppsettet. Olaf Bruvik, Sekretariatet hadde meldt forfall.

Som gjester møtte: statsråd Ulrik Olsen, statsråd Gunnar Bråthen, Ivar Viken, Arbeidernes Opplysningsforbund, arbeiderattaché Bruce Millen.

Fra samarbeidskomitéen: Einar Gerhardsen, Martin Tranmæl, Trygve Bratteli. Fra Funksjonærsambandet: Sverre Bolstad.

Fra LO's administrasjon: Jens Berg, Torjus Graver, Paul Engstad, Alfred Skar, Arne Kr. Meedby, Ragna Karlsen, Egil Ahlsen, Kåre

Halden, Kjell Holler, Jon Rikvold, Harald Andersen, R. Røberg-Larsen.

Fra LO's ungdomsutvalg: Anders Mørk.

Fra LO's kvinnenemnd: Hilda Andersson.

Dagsorden og forretningsorden.

Konrad Nordahl refererte Sekretariatets forslag til dagsorden:

1. Forretningsorden.
2. Tariffsituasjonen 1958.
3. Norsk Elektriker, og Kraftstasjonsforbund (elektrisitetsforsyningsforbund).
Fastsettelse av organisasjonsområdet
4. Suppleringsvalg til sekretariatet.
Forslaget ble enstemmig godkjent.

Nordahl refererte dette forslaget fra Sekretariatet til forretningsorden:

1. Møtets forhandlinger er ikke offentlige. Meddelelser til pressen skjer kun ved LO's presse- og informasjonskontor.
2. Ingen har rett til å få ordet mer enn 2 ganger i samme sak. Unntatt fra innledningsforedraget begrenses taletiden til 10 minutter første og 5 minutter annen gang. Til forretningsordenen gis ordet bare 1 gang og høyst 1 minutt for hver sak. For øvrig kan det stilles forslag til ytterligere tidsbegrensning og strek med de inntegnede talere.
3. Forslag innleveres skriftlig og undertegnet med vedkommendes navn. Intet nytt forslag kan tas opp etterat det er besluttet satt strek med de inntegnede talere. Forslag som ingen forbindelse har med de på dagsordenen oppsatte saker, kan ikke behandles.
4. Alle vedtak skjer med alminnelig flertall. I tvilstilfelle, eller når 10 representanter forlanger det, foregår avstemningen ved navneoppsett.
5. I protokollen innføres bare forslagene, avstemningene og de fattede beslutninger, samt oppgave over dem som deltar i debatten. Protokollen leses opp ved hvert møtes begynnelse og for siste møte ved dets avslutning.

Konrad Nordahl: Som vi ser er dette den forretningsorden vi alltid har brukt, iallfall så langt tilbake som jeg kan huske. I motsetning til tidligere har vi ikke satt noen tider. Etter den oversikten vi har nå, vil vi ikke bli ferdige i dag. Vi må regne med et par timer i morgen. Det er meningen å begrense middagstiden til 1½ time. Vi må slutte av i 5-tiden i ettermiddag. Omkring 50 medlemmer av representantskapet er innbudt til den amerikanske ambassade, og mottakelsen der begynner kl. 6. I ettermiddag får vi bestemme når vi skal begynne i morgen. Er det noen merknader til forretningsordenen med de supplerende opplysninger som jeg har gitt? — — Ingen merknader er framkommet, og forslaget er godkjent.

Tariffsituasjonen.

Første punkt på dagsordenen er tariffsituasjonen. Vi har anmodet statsministeren om å gi en oversikt over den økonomiske situasjon. Han har erklært seg villig, og jeg har den glede å gi ordet til statsminister Einar Gerhardsen.

Statsministerens redegjørelse for den økonomiske situasjon.

Statsminister *Einar Gerhardsen*: — Vi står foran en ny fireårsperiode med Arbeiderpartiflertall i Norges Storting. For Regjeringen er oppgaven for så vidt lett. Utgangspunktet for Regjeringens arbeid blir Arbeiderpartiets program, som ble vedtatt på landsmøtet i fjor og som ble lagt til grunn for valgkampen. Dessuten har vi som grunnlag det langtidsprogrammet som Regjeringen utarbeidet i fjor. I de to programmene er det atskillige hundre programsaker som Regjeringen og stortingsgruppa nå har fått i oppdrag å få løst i fireårsperioden. Jeg tror det vil være alminnelig enighet om at vi bør sette oss det ærgjerrige målet å få løst alle programpunktene. Jeg vet ikke om det vil være mulig. Men så sant vi kan klare det, må hver eneste konkret programsak bli gjennomført.

Den første prøven får en når Regjeringen skal legge fram nasjonalbudsjettet for 1958 og forslaget til statsbudsjett for 1958 — 1959. I det vesentlige er begge ferdige, men de er ikke offentlig tilgjengelige før de legges fram for Stortinget. Jeg er derfor avskåret fra å gi direkte opplysninger om innholdet i nasjonalbudsjettet og statsbudsjettet. Men jeg kan under alle omstendigheter si at i sine opplegg for budsjettene har Regjeringen lagt vekt på å ta de første skritt for å virkeliggjøre de mål som er trukket opp i arbeidsprogrammet og langtidsprogrammet. Målet for Regjeringens økonomiske politikk vil være det samme som i alle etterkrigsåra: full sysselsetting og økt produksjon. Men situasjonen er nå vanskeligere enn i tidligere etterkrigsperioder. Hvis vi spør hvilke økonomiske problemer vi står overfor, møter vi et par gamle kjenninger: presset på utenriksøkonomien og presset på prisene. Den ugunstige konjunkturutviklingen har forsterket disse problemene.

De to foregående årene, 1956 og 1957, var gunstige for utenriksøkonomien. Vi kan ikke si det samme om utsiktene for 1958. Det blir regnet med at vi vil få et underskudd på mer enn en milliard kroner. Det skyldes delvis at større beløp vil bli brukt til å betale for nykontraheringer, men først og fremst skyldes det de lavere

fraktene og dårligere priser på våre eksportvarer. Hvordan skal vi komme gjennom et år med så stort underskudd i utenriksøkonomien? Regjeringen regner med at vi skal klare det ved hjelp av lån og kreditter, og ved hjelp av valutaeservene, som nå er noe større enn tidligere. Slike utveier kan brukes en tid, men bare for en begrenset tid. Det er nødvendig at alle som vil gjøre seg opp en begrunnet og saklig mening om situasjonen, er oppmerksom på at Norges utenriksøkonomiske stilling er meget bekymringsfull. På bakgrunn av den bekymringsfulle situasjonen er det nødvendig å holde mer igjen på investeringer og forbruk enn tidligere.

Jeg vil også si noen ord om prisutviklingen, som jeg går ut fra særlig interesserer representantskapet i forbindelse med diskusjonen om tariffoppgjøret.

I den siste tariffperioden har prisnivået vært mer stabilt enn i de foregående år. Tariffavtalene i 1956 ble inngått på grunnlag av en prisindeks på 150 poeng. I storparten av perioden — like til for et par måneder siden — har prisindeksen ligget på gjennomsnittlig 151 poeng. De siste månedene har den steget og ligger i dag på 153 poeng.

Når det har vært mulig å holde prisene såpass stabile, vet alle at det ikke minst skyldes økte subsidier fra statens side. I dag bruker staten 800 millioner pr. år til prissubsidier. Det kan ha vært delte meninger om det har vært riktig. Våre politiske motstandere mener at det ikke har vært riktig. Det fikk vi vite i Stortinget i fjor, og under valgkampen fikk vi høre det igjen. Fra arbeiderbevegelsens side har vi ment at det var sterke grunner for en slik politikk. Den har gagnet lønnstakernes stilling. Men vi kan ikke se bort fra at den har vært en økonomisk belastning og i ikke liten grad en politisk belastning.

Alle er klar over at når subsidiebevilgningene kommer opp i 800 millioner, melder dette spørsmålet seg med full tyngde: Er det mulig å holde det der i lang tid framover? Regjeringen har alvorlig overveid dette spørsmålet. Den har spurt seg selv om det ved å holde subsidiene på det nåværende nivå vil være mulig å hindre en heving av det alminnelige kostnadsnivå. Hvis det hadde vært mulig, ville det bydd på så vesentlige fordeler at en kanskje burde undersøke om det kunne gå an å unngå reduksjon av subsidiene. Men vi er kommet til at det ikke vil være realistisk å regne med at vi kan holde pris- og kostnadsnivået der det er i dag, selv om subsidiene blir opprettholdt på det nåværende nivå.

I dag er indeksen på 153 poeng. Men flere ting ligger «på lur». I mars kommer den årlige oppjusteringen av husleien. Det utgjør 0,3 poeng. Vi vet også at det vil bli en viss sesongmessig stigning

for jordbruksvarene. De som steller med disse tingene, regner med at indeksen pr. 15. mars vil ligge på 155 poeng. Så vet dere at lønnsutviklingen ikke er jevn. Det skjer en økning av lønningene i tariffperioden, der noen får relativt stor stigning, andre liten eller ingen. Det vil ikke være realistisk å regne med et oppgjør nå der ingen får tillegg. Disse tingene gjør at vi ikke kan tenke på å holde kostnadsnivået der det ligger i dag.

Hvis Regjeringen skulle prøve å holde subsidiebevillingene på 800 millioner i kommende budsjettår, ville det få merkbare konsekvenser. Vi ville måtte skjære ned på andre bevilgninger som de fleste gjerne ville ha enda høyere enn de er. Vi ville måtte skjære ned bevilgningene til gode formål. Men det ville ikke være nok. Vi ville også måtte øke statens inntekter. Avgiftsforhøyelser ville ikke føre fram, fordi de gir seg utslag i levekostnadsindeksen. Vi ville måtte øke de direkte skattene med et par hundre millioner, og det ville ramme alle skattytere betraktelig.

Regjeringen er kommet til at det er nødvendig å redusere subsidiene. Hvis vi foretar en analyse av subsidiepostene, finner vi at om lag 500 millioner kroner er det som vi kan kalle «ordinære» subsidiebeløp. De er vesentlig knyttet til jordbrukssektoren og er delvis tilskudd til næringen, men selvsagt også til fordel for forbrukerne. Vi har et subsidiebeløp på 300 millioner av mer ekstraordinær karakter. Ved å redusere subsidiebevillingene fra 800 til 500 millioner vil vi lette ganske betydelig hele budsjettbehandlingen. Vi vil da kunne tilgodese nødvendige gode formål og få løst oppgaver som arbeiderbevegelsen er interessert i å få løst. De varelagene subsidiereduksjonen gjelder, er melk, melkeprodukter og margarin. Det vil gi et utslag i levekostnadsindeksen på 5 poeng.

Hvordan vil den økonomiske utviklingen bli på lenger sikt? Det er det nå vanskeligere å si noe om enn det vanligvis har vært etter krigen. I den siste tiden har importprisene vist en viss nedadgående tendens. Det gjelder ikke først og fremst forbruksvarene, men her har det vært en viss nedgang for kaffe og sukker. Det er et lite beløp som nå brukes til kaffe-subsidier, og det er grunn til å håpe at om ikke så lenge vil enhver subsidiering av kaffen falle bort. For sukker er de allerede falt bort. Det er særlig råvarene vi importerer som har sunket i pris. Det vil ta atskillig tid før dette vil gi seg utslag i prisnivået her hjemme.

Når det gjelder pristendensen i Norge, er det litt forskjellige faktorer som spiller inn. Men i alminnelighet kan vi si at om prisene på importvarer har vist nedadgående tendens, viser prisene her hjemme oppadgående tendens.

Før Stortinget gikk fra hverandre, ga Regjeringen en erklæring

om det ikke ville bli foretatt endringer i subsidiepolitikken før spørsmålet hadde vært drøftet med representanter for organisasjonene og med Stortinget.

Regjeringen har nå orientert representanter for organisasjonene om det som er dens planer. Det har vært holdt et møte med formannen og nestformannen i LO og formannen og nestformannen i Norsk Arbeidsgiverforening. Dessuten har det vært holdt et møte med formennene og generalsekretærene i de to jordbruksorganisasjonene. Jordbruksavtalen løper ut 1. juli i år. Etter gjeldende avtale skal det tas opp forhandlinger senest 1. mars, og forslaget til ny avtale skal egentlig være ferdig 1. april. De tidlige fristene er satt av hensyn til produksjonsopplegget i jordbruket. Jordbruksorganisasjonene har bedt om at forhandlingene om den nye avtalen kommer i gang iallfall i siste halvdel av februar.

Stortinget vil få seg forelagt spørsmålet om subsidiepolitikken — i alle tilfelle i forbindelse med statsbudsjettet, men dessuten foreligger det et problem med dekning av subsidiene for inneværende periode. Det er omkring 200 millioner kroner Regjeringen ikke har dekning for, men den har Stortingets fullmakt til å bruke pengene. Når Regjeringen har fått klarsignal fra organisasjonene, vil den søke kontakt med Stortinget, slik at Regjeringen og finanskomitéen kan få drøfte de spørsmålene en her står overfor.

Regjeringen har ikke tatt stilling til tidspunktet for endringene i subsidiene. Spørsmålet er om vi skal ta det hele i en omgang eller i flere etapper. Det vil bli tatt alle rimelige hensyn til ønsker fra fagorganisasjonens side. Så snart Regjeringen får vite hvordan fagbevegelsen ser på disse spørsmålene, vil den overveie framgangsmåten.

Spørsmålet vil melde seg om en heving av barnetrygden. De prisforhøyelsene det her er snakk om gjelder forbruksvarer som de barnerike familiene bruker mest av. Derfor har vi ment at det samtidig med subsidiereduksjonen bør foretas en rimelig økning av barnetrygdens satser.

Statstjenestemennene har lenge forhandlet om en ny avtale i stedet for den som løp ut 1. januar i år. Det er atskillig misnøye blant tjenestemennene over at de ikke har fått resultatet tidligere. Det kan jeg for så vidt godt forstå. Meningen er at det skal være oppnådd enighet om ny avtale før den gamle løper ut. Men i den situasjonen vi har nå — foran subsidiereduksjon og avtaler i det private arbeidsliv og med bønder og fiskere — er det umulig for Regjeringen å legge fram et konkret tilbud til statstjenestemennene på et for tidlig tidspunkt.

Regjeringen har lagt fram forslag til ny forhandlingslov for stats-

tjenestemennene. Den vil kunne skape mer orden i forhandlingene i den statlige sektoren. Ordningen vil bli den samme som i det private arbeidsliv — tidsbestemte avtaler, forhandling, mekling, eventuelt rikslønnsnemnd. En av de tingene vi har lagt vekt på å få løst, er spørsmålet om forhandlingsretten. Landsorganisasjonen og andre hovedorganisasjoner er også interessert i å få mer ordnede forhold her. Det er nær sagt håpløst slik som det er nå — med forhandlingsrett for nesten en hvilken som helst organisasjon.

Jeg tror vi bør alvorlig overveie å dele opp tariffoppgjøret for statstjenestemennene. Et felles oppgjør for 115 000 statstjenestemenn er ikke noen god løsning så uensartete som forholdene er. Hvis tanken om mer selvstendige administrasjoner blir realisert, for eksempel at jernbanen og postvesenet får en friere stilling, er det spørsmål om ikke det kan føres forhandlinger etat for etat.

Jeg skal si noen ord om kravene om et Oslo-tillegg. Det er delvis et organisasjonsproblem. Vi har merket det i alle de tre spesielle tilfellene vi har hatt i den senere tid. Oslo-lærerne har brutt ut av Norges Lærerlag, Oslo-politiet har skilt lag med sin hovedorganisasjon, og aksjonen fra postfolkene i Oslo viste også at det her lå organisasjonsproblemer. Spørsmålet om Oslo-tillegg er like mye et organisasjonsproblem som et lønnsproblem for staten. Jeg håper at alle vil godta at spørsmålet blir utredet. I statsråd fredag vil den komiteén som er varslet, bli nedsatt. Innstillingen skal behandles av organisasjonene og staten, og jeg håper at det vil føre til at vi kan bli kvitt dette stridsspørsmålet som har skapt så mange vanskeligheter.

Vi bør overveie et alminnelig streikeforbud for politiet. Når vi opplever at politiet i et lands hovedstad går til ulovlig arbeidsnedleggelse, går det over alle rimelighetens grenser. I fjor sommer varslet Oslo-politiet streik den dagen Stortinget ble oppløst. Men de ble stående på sine plasser utenfor Stortinget. Jeg tror de som tar ansettelse i politiet må bli klar over at de ikke kan bruke samme metoder som andre. Men det betyr selvfølgelig at de må kunne få sine lønns- og arbeidsvilkår fastsatt av en lønnsnemnd.

Jeg sa tidligere at den økonomiske situasjon er slik at vi må holde igjen på investeringer og forbruk i større utstrekning enn tidligere. Regjeringen vil satse på endel spesielle områder — det gjelder utdannelse og forskning og veibygging. Dessuten må vi gjøre mer i helsesektoren, særlig når det gjelder byggearbeider for sinnslidende. Regjeringen er innstilt på at vi fortsatt skal satse mye på kraftutbygging og industrireiseing. I jordbruket og fiskeriene vil rasjonaliseringen bli ført videre. Boligbyggingen vil bli holdt på et nivå som gir 25 000 nye leiligheter pr. år — altså 100 000 i fireårsperioden.

Det er satt fram forslag om forkortelse av arbeidstiden i samsvar med innstillingen fra den komiteén som har behandlet spørsmålet. Det må være en viktig oppgave for arbeiderbevegelsen å virkelig gjøre det vi har sagt: at reduksjonen av arbeidstiden skal bli gjennomført uten at veksten i produksjonen hemmes. Jeg vil gjerne be om at de aktive tillitsmenn i fagbevegelsen interesserer seg positivt for dette.

I den siste tiden har konjunkturutviklingen vist en rekke stagnasjonstendenser, særlig i Amerika. Produksjonen har vært langsomt synkende. Denne svakere produksjonsutviklingen er bakgrunnen for de lavere fraktene og at enkelte båter har måttet gå i opplag. Det må være vårt håp at denne stagnasjonsperioden ikke blir for langvarig. Vi er inne i en situasjon som tærer på våre små valuta-reserver. Det kan gå en tid, men vi er nødt til å være forsiktige. En langvarig situasjon av denne art vil kunne gjøre drastiske tiltak nødvendig.

Forskjellige næringer står overfor vanskeligheter. Det er avsetningsvanskeligheter som fører til stagnasjon. Når det er vanskelig å få solgt varene på verdensmarkedet, virker det inn på prisene. Da blir det spørsmål om den internasjonale konkurranseevnen. Dette gjelder tydeligst for eksportnæringene, men en stor del av hjemmenæringene er i virkeligheten i samme stilling. Vi må være forberedt på at også hjemmenæringene vil merke en stadig sterkere konkurranse. Her kommer kostnadsnivået inn — og det viktigste av alt: hensynet til sysselsettingen. Jeg skal ikke blande meg bort i representantskapets vedtak, men jeg vil være glad hvis det jeg har sagt kan få representantene til å se tingene i sammenheng. Tillitsmennene i den faglige og politiske arbeiderbevegelse har felles oppgaver, og noe av det viktigste er fortsatt å holde full sysselsetting i Norge, sluttet statsministeren.

Konrad Nordahl takket Einar Gerhardsen for det interessante foredraget.

Sekretariatets forslag.

Sekretariatets forslag til vedtak om den faglige situasjon ble nå delt om til representantene.

Det hadde denne ordlyden:

I

Den økonomiske utvikling har stort sett vært gunstig i siste tariffperiode. Hvis en betrakter årene 1956 og 1957 under ett, har det vært en stigning i industriproduksjonen *pr. sysselsatt* på mellom 8 og 9 prosent. I enkelte andre næringer har stigningen vært mindre, slik at stigningen i den totale nasjonale produksjon *pr. sysselsatt* kan anslås til bortimot 6 prosent.

I samme tidsrom har reallønnsøkningen for voksne mannlige og kvinnelige industriarbeidere utgjort vel 7 prosent i gjennomsnitt. Stigningen i den reelle kjøpeevne er imidlertid ikke fullt så stor, da en fikk en merkbar øking i skatteinnbetalingen ved overgangen til skatt av årets inntekt.

Den alminnelige sysselsettingssituasjon har vært god i tariffperioden, og investeringene har ligget på et meget høyt nivå.

For 1956 og 1957 under ett var det et overskudd på nærmere 300 mill. kroner på vare- og tjenestebalansen overfor utlandet. Storparten av dette overskudd gikk imidlertid med til å betale renter til utlandet, slik at det totalt sett har vært balanse. Samtidig har det funnet sted en netto opplåning, slik at landets valutareserver er blitt styrket.

Reallønnsøkningen i siste tariffperiode skyldes — foruten virkningen av tariffrevisjonen 1956 — i særlig lønnsglidningen og stabiliteten i prisnivået. Selv om lønnsglidningen bidrar til den gjennomsnittlige reallønnsøkning, skaper den samtidig betydelige problemer ved at den varierer sterkt i omfang fra gruppe til gruppe. Disse problemer har meldt seg ved hver eneste tariffrevisjon etter krigen, og de er ikke mindre iøynefallende foran tariffrevisjonen 1958. Det må legges særlig vekt på å fjerne de skjevheter som dette forhold skaper.

Levekostnadsindeksen har steget endel utover høsten 1957, men ser en på perioden fra mai 1956 og ut året 1957 under ett, har indeksen gjennomsnittlig ligget på vel 151, dvs. bare ubetydelig over basistallet i indekssavtalen. Dette resultat må delvis sees på bakgrunn av den skjerpede prispolitikken, men det er på det rene at det først og fremst er økingen i prissubsidier som har gjort det mulig å holde indeksen innenfor en rimelig ramme. Prissubsidiene utgjør nå om lag 800 mill. kroner på årsbasis. Det er atskillig mer enn forutsatt ved framleggelsen av statsbudsjettet for 1957—1958, og Regjeringen har meddelt at, en i tiden framover ikke kan opprettholde prissubsidiene i et slikt omfang.

Den økonomiske situasjon foran tariffrevisjonen 1958 må karakteriseres som usikker og uklar. Den internasjonale konjunkturoppgangen de siste to—tre årene synes foreløpig å ha passert et vendepunkt. I USA har stagnasjonstendenser gjort seg gjeldende. Veksten i industriproduksjonen er stanset opp, og det har vært en merkbar oppgang i arbeidsløsheten. Det har likeledes vært stagnasjon eller tilbakegang i enkelte européiske land. Disse stagnasjonstendenser, sammen med et sterkt fall i råvareprisene, synes likevel ikke å være til hinder for at flere land strever med inflasjonsproblemer. Det internasjonale økonomiske bilde er derfor sterkt blandet.

Tendensene ute i verden har etter hvert satt sitt preg også på forholdene i Norge. Fraktfallet vil slå ut i en betydelig nedgang i fraktinntektene, det har vært tilløp til produksjonsinnskrenkninger på enkelte områder, og arbeidsløsheten ved utgangen av 1957 kan etter foreløpige beregninger antas å ligge 4 å 5.000 høyere enn for ett år siden. Det er mulig at denne stigning i arbeidsløsheten er forbigående, men den er et klart symptom på skjerpet konkurranse. Konjunkturutviklingen har også satt sitt preg på industriproduksjonen der det utover høsten 1957 var en sterkt avtagende tendens i produksjonsøkningen. Nedgangen i fraktinntektene sammen med en betydelig øking i skipsimporten vil videre føre til at en må regne med et underskudd på vare- og tjenestebalansen overfor utlandet på bortimot 1 milliard kroner i 1958.

Mens importprisene viste stigning i begynnelsen av tariffperioden, har de i løpet av 1957 gått noe nedover igjen, og en må regne med at fallet i de internasjonale råvarepriser kan forsterke tendensen. Selv om ettervirkning-

gen av den tidligere oppgang ikke er helt uttømt, synes det likevel berettiget å si at det i den nærmeste tiden framover ikke vil bli noen alminnelig prisforhøyende tendens via utenriksøkonomien. Det vil derfor være den indre økonomiske utvikling i inntekter og kostnader som sammen med subsidiepolitikken blir bestemmende for bevegelsen i prisnivået i tiden framover.

Norges økonomi er blitt kraftig utbygd etter krigen. Som helhet står landet ganske sterkt økonomisk, og det burde ikke være noen grunn til å tvile på at vi kan hevde oss i den internasjonale konkurransen. Vi synes imidlertid å bevege oss inn i et hardere internasjonalt økonomisk klima, og det er viktig at utviklingen i inntekter og kostnader i Norge ikke kommer i utakt med utviklingen hos våre konkurrenter.

II

Kongressen i mai 1957 uttalte bl. a. at det i kommende kongressperiode særlig var to store spørsmål som ville melde seg i det faglige arbeid. Det var en forkortelse av arbeidstiden og spørsmålet om innføring av bedriftspensjon i tillegg til alderstrygden. Kongressen framhevet likeledes betydningen av en utjamning av lønnskilnaden mellom kvinner og menn.

Hver for seg representerer disse reformene betydelige utgifter som må belastes produksjonslivet. Reduksjonen av arbeidstiden til 45 timer med full kompensasjon på alle tidlønnssetter betyr alene en lønnsstigning på henimot 7 prosent. Selv om en forutsetter at produksjonen i alminnelighet skal kunne holdes oppe med en kortere arbeidstid, kan en ikke se bort fra at det i en overgangstid vil bli en produksjonsmessig nedgang i mange virksomheter.

Idet en viser til den økonomiske analyse i I, er sekretariatet av den oppfatning at hvis en skal gjennomføre en forkortet arbeidstid, bedriftspensjonering og større likhet i lønningene mellom kvinner og menn, må en ved denne tariffrevisjon konsentrere seg om en forbedring av lønnsvilkårene for de grupper som har et lavt lønnsnivå med liten eller ingen lønnsglidning. I motsatt fall vil sysselsettingen kunne komme i fare ved mange bedrifter.

I de forhåndsdrøftinger som Landsorganisasjonen har hatt med Norsk Arbeidsgiverforening har en fått et bestemt inntrykk av at det er muligheter for å oppnå bedre resultater når det gjelder forkortelse av arbeidstiden og innføring av bedriftspensjonering, hvis en tar et samlet oppgjør for de tariffavtaler som løper ut i 1958.

Vedtaket:

Idet en viser til foranstående og formannens redegjørelse, anmoder representantskapet sekretariatet om å oppta forhandlinger med Norsk Arbeidsgiverforening om et samlet tariffoppgjør på grunnlag av de drøftinger som tidligere har funnet sted. Disse forhandlinger skal være sluttført innen 31. januar 1958.

Fører forhandlingene fram til et forslag som sekretariatet og tariffrådet kan anbefale, sendes forslaget til felles avstemning. Fører forhandlingene ikke fram til et anbefalt forslag, overlates det til de enkelte forbund å avgjøre om de vil si opp de gjeldende tariffavtaler.

Hvis forhandlingene kommer i stand på ovenstående grunnlag, sørges det for at oppsigelsesfristen for april- og maifagene innskrenkes til en måned.

Konrad Nordahl gjorde oppmerksom på at sekretariatets forslag var stemplet «fortrolig». — Representantskapet skal senere ta stilling til hva som kan offentliggjøres. Inntil da kan intet offentliggjøres, sa Nordahl.

Formannens redegjørelse for den faglige situasjon.

Konrad Nordahl: Når Sekretariatet ventet så lenge med å innkalle dette representantskapsmøte som til den 15. januar, var det fordi vi ville ha en så god oversikt som mulig før vi tok diskusjonen om tariffsituasjonen i representantskapet. Praktisk talt alle tariffavtalene i det private arbeidsliv løper ut i år når en unntar Håndels og Kontors avtaler med Norsk Arbeidsgiverforening og endel avtaler som dette forbundet har utenfor NAF. Disse avtalene går først ut neste år, men ellers er det praktisk talt alle tariffavtaler i det private arbeidsliv og med kommunene som løper ut i år.

Einar Gerhardsen var inne på forhandlingene mellom tjenestemennene og staten. I og for seg skulle det derfor ikke være nødvendig for meg å si noe om dem, men jeg vil ikke unnlate å nevne dem med noen ord. Forhandlingene mellom de store organisasjonene og staten går sin gang — for øyeblikket er det forresten mekling. Men vi er kommet i den eiendommelige situasjon at hver gang en gruppe som ikke er medlem av LO forsøker å gjøre et framstøt, får den full støtte i hele den borgerlige pressen, enten det dreier seg om en lovlig handling eller en mer eller mindre ulovlig. Vi så det når det gjaldt lærerne og de høyere kringkastingsfunksjonærene, og vi har nå sett det i forbindelse med politiaksjonen i Oslo. Det kan sies mye om dette. Jeg er ikke i tvil om at når disse gruppene får så stor omfavnelse i den borgerlige pressen, er det fordi de ikke er medlemmer av LO. Det er en bevisst linje hos de borgerlige at de skal prøve mest mulig å legge sprengemner innen LO. Derfor støtter de disse gruppene forat de skal få bedre resultater enn de store gruppene som er med i LO. Da er det ikke spørsmål om kostnader lenger. Ellers skriver de samme avisene om hvor vanskelig situasjonen er og sier at det må vises moderasjon ved tariffrevisjonene i det private arbeidsliv. Det er ikke grenser for hvor langt de vil tøye seg overfor grupper som står utenfor LO. Vi har derfor sagt fra at hvis staten eller kommunene går med på oppgjør med grupper utenfor LO — og vi har grupper med liknende avtaler — vil vi ikke slutte avtaler før det først er ordnet for de andre gruppene. Vi vil ikke ha Skogerkonflikten om igjen. Vi vil ikke ha noe oppgjør med kommunene før gruppene utenfor LO er ferdige med sine oppgjør. Og kommunene skal betale våre medlemmer det samme som de andre gruppene får. Det samme gjelder staten. Jeg er ikke sikker på om jeg tidligere har sagt fra tydelig nok om disse forholdene, men heretter vil jeg jo få anledning til å si det i en dobbelkapasitet, som formann i LO og som stortingsmann.

Oslo Politiforening lar seg lede av en advokat som er fagbevegelsens fiende nr. 1 blant advokater. Han var en av Quislings håndgagne menn, men brøt med Quisling før okkupasjonen. Han kom klar av den på en noenlunde skikkelig måte, men nå har han opptatt sin virksomhet igjen. Han ser det som en oppgave å få alle politifolkene ut av LO.

Det har vært skrevet endel om paragraf 20 i politiloven og hevdet at den ikke gir politifolkene rett til å stå i LO. Men vi har det svart på hvitt at justisdepartementet i 1947 mente at det var lovlig for politiet å stå i LO på betingelse av at det ikke tas ut i sympati-streik. Justisdepartementet gikk den gangen ut fra at streik kan politiet ikke delta i. Justisdepartementet har nå en annen oppfatning.

Einar Gerhardsen nevnte at man overveide å innføre streikeforbud for politiet. Vi er ikke så veldig begeistret for streikeforbud. Det har vi gitt uttrykk for overfor justisdepartementet. På ømfintlige områder som ikke tåler streik, har vi klart å ordne det slik at det ikke er blitt konflikter. Det gjelder for visse grupper innen Kommuneforbundet. Selv om den teoretiske streikeretten er i orden, har vi avskrevet denne retten og funnet fram til fredelige ordninger. Vi er heldige her i landet som ikke har så mange streikeforbud. I loven om Vinmonopolet var det engang streikeforbud, men staten har ikke tapt noe på at det ble opphevet.

Da representantskapet i 1947 behandlet saken, var det den alminnelige oppfatningen at politiet ikke hadde streikerett. Hvis Regjeringen nå vil konfirmere den oppfatningen som justisdepartementet hadde den gangen, kan vi bare ta det til etterretning. Men Regjeringen bør også oppheve paragraf 20 i politiloven som har skapt så mye uklarhet.

Gerhardsen var inne på prisene. Jeg vil bare konstatere at prisindeksen har holdt seg stabil fra mai 1956 til desember 1957. Den lå på 151 i gjennomsnitt, mens utgangspunktet ved tariffrevisjonen i 1956 var 150. Dette har vært den tariffperioden, iallfall siden 1949, da vi har hatt den største prisstabilitet.

Den økonomiske situasjon i øyeblikket er noe usikker når vi ser den fra et sysselsettingssynspunkt. Man regner med at det i vinter vil bli 4—5000 flere arbeidsløse enn i fjor. Selv om det i og for seg ikke er noen avskrekkende økning, viser det en tendens som ikke er bra. Dertil kommer at det er atskillige innskrenkninger rundt omkring. Endel bedrifter er i en vanskelig stilling og vet ikke når de må stoppe. Jeg nevner bergverksindustrien. Når en unntar jerngrubene er grubene i en vanskelig situasjon. Det gjelder for eksempel Sulitjelma. Kopperprisen er falt slik at det har vært reist spørsmål om å stoppe driften. Enkelte bedrifter er begynt å forkorte arbeids-

tiden. Det blir ikke arbeidet om lørdagen. Det skyldes at det ikke er arbeid nok. Den siste bedriften jeg har fått melding om som har innført en slik ordning, er Aanonsens fabrikker. Disse tingene må vi ta med i betraktning når vi skal vurdere tariffsituasjonen for 1958.

Vi har endel merkesaker som vi gjerne vil ha løst. Jeg nevner tre slike merkesaker: kortere arbeidstid, bedriftspensjonering og utjamning av lønningene for kvinner og menn. Det er saker som best kan løses på generell basis.

I fjor hadde vi en konferanse med representanter for Arbeidsgiverforeningen. Det var i begynnelsen av desember. Ved siden av meg deltok Mentsen og Alf Andersen. Vi hadde endel saker som vi skulle ha ordnet. Da det var gjort, kom NAF's representanter inn på tariffoppgjøret. De fortalte om alle vanskeligheter som bedriftene har, og det hører med til deres oppgave å male tingene så svarte som mulig. De sa at tariffoppgjøret ikke var diskutert med sentralstyret i NAF, men de spurte om vi var villige til å prolongere alle tariffene i 1958 mot at Arbeidsgiverforeningen gikk med på å ta den samlede arbeidstidsforkortelse på tre timer under ett — fra en dato i 1959. Arbeidsgiverforeningen skulle dessuten være villig til å gi en prinsipperklæring om at den ville gå inn for bedriftspensjonering.

Vi sa at vi ikke kunne svare på dette. Vi måtte forelegge saken for Sekretariatet. Den ble behandlet der 10. desember. Sekretariatet mente enstemmig at vi burde drøfte saken med NAF, men at det ikke kunne bli spørsmål om en bar prolongasjon. Sekretariatet mente at vi iallfall måtte ha et lavtlønnstillegg. Mange grupper har ikke noen lønnsgradning. Bekledning, tekstil, skotøy og NNN har mange lavtlønnede grupper, og innen bygningsindustriarbeiderforbundet er det også endel grupper med lave lønninger. Sekretariatet valte den utveien å drøfte disse tingene med NAF.

Etter endel tautrekking erklærte NAF seg villig til å diskutere prinsippet om lavtlønnstillegg. Men i første rekke diskuterte vi arbeidstidsforkortelsen. Hvordan skal kompensasjonen gis? Skulle det bli likt kompensasjonstillegg? De høytlønte ville da ikke få full kompensasjon, de lavtlønte ville få mer enn kompensasjon. NAF ville ikke akseptere likt kompensasjonstillegg. De sa at det ville føre til at de dårligste industriene — de med den hardeste internasjonale konkurransen — ville få en slik økning i lønnsutgiftene at de ikke kunne klare det. Vi regnet over dette og måtte akseptere argumentet. Vi måtte da ta sats for sats. Ukelønningene er klare. De ukelønte får kortere arbeidstid, men beholder den gamle lønnen. For timelønte er det spørsmål om kompensasjonsprosenten. Den er nøyaktig 6,66. Det kan rundes opp til 7 prosent. Spørsmålet om akkordene har vært diskutert inngående. NAF vil ikke gi noen

ting, men det kan ikke vi akseptere. Vi er her ikke kommet til noe resultat. I den danske jernindustrien er man blitt enig om full kompensasjon for arbeidstidsforkortelsen for alle tidlønsatser, men knapt 50 prosent kompensasjon på akkordsatsene. I den danske bekledningsindustrien foreligger det forslag om en kompensasjonsprosent for akkordarbeid som ligger noe høyere, vel 50 prosent. Akkordfortjenesten i bekledningsindustrien er imidlertid atskillig lavere enn i jernindustrien.

Når det gjelder bedriftspensjoneringen, vil Alf Andersen gi en redegjørelse om den utredningen som er gjort av en komité oppnevnt av Sekretariatet. Jeg vil bare nevne to ting, som er meget essensielle. Skal arbeiderne og funksjonærene betale noe pensjonsinnskudd selv? Det andre spørsmålet er: Kan enkelte forbund selv administrere en pensjonsordning hvis vi får til at pensjonsordningen bare skal omfatte våre medlemmer på betingelse av at vi administrerer den selv? Forbundene må da få inn kontingenten og utbetale pensjonene. Selv om vi blir enige med NAF, vil ikke pensjonsordningen kunne gjennomføres før fra 1. januar 1960. Typografene har en egen pensjonsordning som bare gjelder for medlemmer av forbundet. Den administreres av typografforbundet selv. Men jeg er redd for, hvis jeg skal si min personlige mening, at en rekke forbund ikke vil klare en slik ordning. Vi har forbund med vanskelige organisasjonsområder og få stasjonære bedrifter. Jeg nevner som eksempler bygningsindustriarbeiderforbundet og arbeidsmandsforbundet.

Hvis vi skal få et lavtlønnstillegg, må vi operere med «tak». Det er ingen vei utenom. Vi har diskutert dette i Sekretariatet. Vi er enige om at «taket» burde settes til 4.50 kroner pr. time eller 216 kroner uka. Den gjennomsnittlige fortjenesten i industrien er om lag 5.40 pr. time. Forutsetningen er at det skal gis samme tillegg for kvinner og menn, selv om «takene» ikke blir de samme. NAF sa at de ikke kunne akseptere de «takene» vi foreslo, men jeg tror nok at det skal gå i orden hvis de andre tingene går i orden.

Mens vi holdt på med drøftingene, var det to ting som kom inn i bildet. Det ene var avtalen i den danske jernindustrien. De tidlønte arbeiderne fikk full kompensasjon for forkortelsen av arbeidstiden. Minstebetalingen ble hevet med 10—12 øre timen, men det gjelder bare 3—400 mennesker. For øvrig fikk de ingen ting i den danske jernindustrien. De sluttet en avtale på dette etter min mening magre grunnlag for 3 år. Det forteller noe om situasjonen på arbeidsmarkedet i Danmark. De fikk arbeidstidsforkortelse uten å gå lovgivningens vei. De danske arbeidsgiverne sa som så: i Sverige er en lov om kortere arbeidstid vedtatt, i Norge foreligger det lovforslag.

Vi bøyer oss for det. Avtalen går ut på at det i den danske jernindustrien skal være innført 45-timersuke fra mars 1960.

Den andre tingen som kom inn i bildet, var samtalen som representanter for NAF og LO hadde med statsministeren og finansministeren 7. januar. Vi fikk der høre om reduksjonen av subsidiene. Det var ikke ukjent for LO's folk. Tidlig i desember ble det på et møte hvor LO's tillitsmenn, Josef Larsson og andre var til stede, antydnet at dette antakelig ville komme. Vi ble derfor ikke overrasket. Det tror jeg heller ikke NAF's representanter ble.

Jeg har min personlige mening om subsidiene, men jeg skal komme inn på den her. Det kan være godt å få subsidier. Det har vært en fordel for våre medlemmer at vi har hatt prissubsidiene, men vi har opplevd før at den dagen kommer da staten ikke lenger kan betale subsidiene. Den sure svie kommer etter den søte kløe.

Vi sa til arbeidsgiverne etter møtet hos statsministeren at vi ikke bare måtte ha tillegg for de lavtlønte, men også generelt tillegg. Arbeidsgiverne var ganske kyniske. De leste bare opp av lønnsstatistikken. De sa at selv om indeksen går opp, vil arbeiderne være bedre stillet enn for to år siden på grunn av lønnsglidningen. Det kunne ikke vi akseptere.

Vi er kommet så langt at i stedet for generelt tillegg er det tale om å få halvautomatisk indeksregulering uten tidsbegrensning for første periode. Hvis indeksen stiger, kan vi kreve lønnstillegg den dagen den når den røde streken, enten det er i mai, juni, juli eller en annen måned. Vi er her enige med NAF, men vi er ikke enige om hvor den røde streken skal settes. NAF har foreslått et svingningstall på 6 prosent. Vi har ikke noe imot å bruke prosent i stedet for poeng, men vi sa at et svingningstall på 6 prosent — eller nøyaktig 9,2 poeng — kan vi naturligvis ikke akseptere.

Så var det noen ord om kvinnelønningene. Et likt lavtlønns tillegg for kvinner og menn vil bety en utjamning. Vi venter nå på innstillingen fra likelønnskomitéen. Komitéen — eller iallfall flertallet der — vil foreslå at Norge skal ratifisere konvensjonen om likelønn. Selv om dette ikke betyr at det blir gjennomført likelønn, vil det gi oss større muligheter for å kjøre videre. Jeg tror vi er kommet et stykke på vei, men vi har ennå langt igjen. Det er meningen at en sakkyndig forsamling skal avgjøre hva som er likt arbeid.

I England er ikke likelønnsprinsippet gjennomført i statsadministrasjonen. Jeg leste i Daily Herald i går om en kvinnelig funksjonær i staten som hadde 80 kroner uka mindre enn sine mannlige kolleger. Nå er hun operert og er blitt mann, og lønnen blir hevet med 80 kroner uka. Det er naturligvis en måte å løse likelønn-problemet på — uten at jeg vil anbefale den. Verden ville bli altfor trist.

Arbeidsgiverne har tilbudt 10 øre timen som lavtlønns tillegg. Det har vi sagt nei til. Arbeidsgiverne må gå mye høyere opp.

Arbeidsgiverne har forelsket seg i det danske systemet med 3-årige avtaler. Det har ikke vi tatt stilling til ennå. Heller ikke har vi tatt stilling til arbeidstiden for ikke-kontinuerlig skiftarbeid. Det er her spørsmål om enten kortere arbeidstid eller høyere lønn, eller begge dele.

Nå er det naturligvis endel unntak fra et fellesoppgjør. Vi har sagt at et område vil vi ikke ta med, nemlig kystfarten. Sjøfolkene har en egen pensjonsordning. De vil ikke nyte godt av arbeidsforkortelsen, fordi de har egne bestemmelser om arbeidstiden. De har fire forbund, to i LO og to utenom. Vi har sagt at vi godtar ikke noen avtale før styrmannsforeningen og maskinistforeningen er ferdige med sine oppgjør. Det har arbeidsgiverne akseptert.

Vi har noen få private telefonselskaper her i landet. De har pleid å følge statens oppgjør, og jeg går ut fra at det skjer også denne gangen.

Tre timers forkortelse av arbeidstiden på en gang er en stor sak. Den er en messe verd. Men det oppnår vi bare gjennom fellesoppgjør. Ved forbundsvise forhandlinger vil lovforslaget om to etapper for arbeidstidsforkortelsen bli fulgt. Forutsetningen for 3 timers forkortelse fra 1959 er at det finner sted et felles oppgjør.

Det er videre forutsetningen for et felles oppgjør at lavtlønns tillegget også skal gjelde dem som har tariff som løper ut til høsten. Indeksoppgjør vil også gjelde forbund som har revisjon til høsten. Den største gruppen er her transporten.

Det foreligger nå et forslag for landbruket. Det er et lavtlønnsfag. Det er enighet om et tillegg på 20 øre timen.

I Sekretariatet er det prinsipiell enighet om at hvis vi kan løse tre hovedspørsmål — kompensasjonen for kortere arbeidstid, lavtlønns tillegg og pensjonsordning — bør vi gå inn for et felles oppgjør. Det det er uenighet om i Sekretariatet er hvor langt vi skal strekke oss under dette oppgjøret: hvor langt ned skal vi gå med lavtlønns tillegget, hva skal vi akseptere som kompensasjonstillegg for akkordarbeiderne og hvor skal vi gå med på å sette den røde streken? Det er de tre tingene det er uenighet om. Jeg tror vi vil kunne komme til enighet med NAF om 15 øre i lavtlønns tillegg og 50 prosent kompensasjonstillegg på akkordene, men jeg kan ikke si noe om hvilket svingningstall for indeksen det kan bli enighet om. Vi har ennå ikke festet noe på papiret, og begge parter kan gå fra det de hittil har sagt.

Vi må ta hensyn til mulighetene for sysselsettingen her i landet. Ser vi på en stor industri som hermetikkindustrien, har spørsmålet

om arbeidstiden liten interesse. Hermetikkarbeiderne er sjeleglade hvis de kan få arbeide i 45 timer uka. Den gjennomsnittlige arbeidstiden er langt lavere. Det samme gjelder også andre grupper. Men for de fleste medlemmene betyr dette med arbeidstiden mye. Hvis vi kan få tre timer med en gang, kan det føre til en viss prisoppgang. Men en stor del av det private arbeidsliv kan ordne produksjonen slik at det ikke blir noen prisoppgang. De sektorene som teller mest i indeksen, har imidlertid de største vanskelighetene og den minste marginen. Jeg har ingen tro på at vi kan få tre timers forkortelse av arbeidstiden uten at det gir seg utslag i prisnivået. Det ville gå lettere om vi gjorde det slik som i Sverige — tok arbeidstidsforkortelsen etappevis.

Jeg vil nevne at det danske LO to ganger har akseptert at visse prisforhøyelser ikke skal telle i indeksen. De har der automatisk lønnsregulering. I Sverige fikk de en avtale i fjor som sa at hvis det i tariffperioden ble innført alminnelig omsetningsavgift, skulle den ikke telle i indekssavtalen. Det er store konsesjoner som er gitt i Danmark og Sverige. Vi har en gang gitt en slik konsesjon. Det var i 1947. Da gikk vi med på at dersom brennevinsprisene steg, skulle det ikke tas med i indeksen. Om de har steget siden da vet jeg ikke.

Vi må ta stilling til tariffoppgjøret i år etter den økonomiske situasjon vi er i nå og på grunnlag av det vi har oppnådd i tariffperioden. Det har vært den beste perioden vi har hatt etter krigen, sluttet Konrad Nordahl. Han refererte så Sekretariatets innstilling. Nordahl føyde til: Sekretariatets innstilling er enstemmig, men jeg gjenrar at bak den enstemmige innstillingen ligger det visse nyanser når det er spørsmål om tall.

Møtet ble hevet kl. 13.15 og begynte igjen kl. 14.45.

Da ettermiddagsmøtet tok til, refererte *Thorleif Andresen* protokollen fra formiddagens møte, som ble enstemmig godkjent.

Formannen refererte telegram fra *Anker Johannessen*, Ålesund, som meddelte at han ikke kunne møte på grunn av sykdom og at det var for sent å innkalle varamann.

Debatten om tariffsituasjonen.

Marius Trana, Sekretariatet: — Når jeg forlanger ordet med en gang, er det fordi både statsministeren og formannen viet forhandlingene for statstjenestemennene stor oppmerksomhet. De skal ikke avgjøres her, og jeg vil derfor si noen ord før vi starter selve debatten om tariffoppgjøret.

I de senere år — og særlig etterat vi fikk pris- og lønnsdepartementet — har det gått mye bedre enn tidligere med forhandlingene

for statstjenestemennene. Det som har skjedd hittil, er vi tilfredse med. Problemet er ikke de organisasjonene vi har og som vi har hatt i lang tid. Problemet er den fortvilte politiske striden om tjenestemennene og utbrytergruppene, som den borgerlige pressen klapper i hendene for. Det gjør det hele mye vanskeligere.

Den nye forhandlingsloven som er foreslått, vil gjøre forholdene lettere. Siden 1950 har statstjenestemannskartetlet arbeidet for å få en bedre forhandlingsordning. Jeg håper vi får det nå. Jeg vil ellers understreke det LO-formannen sa om utbrytergruppene. De kan ikke få bestemme farten og avtalenes innhold.

Norsk Politiforbund har fått stor og verdifull hjelp fra LO og statstjenestemannskartetlet. Forholdene i den etaten er slett ikke så dårlige. Når politifolk som tjener 15000 kroner året krever tillegg på 3000 kroner, er det grunn til å rope et alvorlig varsko. Vi må se forholdene for de forskjellige gruppene i sammenheng. Vi har et regulativ som omfatter alle fra budet til direktøren. Vi har lønninger som ligger langt under gjennomsnittet ellers. Enkelte har bare 222 kroner måneden etter lang tjeneste, og da er alt inklusiv. Disse gruppene er vi nødt til å hjelpe. Og skal vi løfte bunnen må det nødvendigvis føre til en viss skyvning oppover i regulativet.

Statsministeren mente at det kunne bli lettere å ta forhandlinger etat for etat. Det er mulig. Men det kan ikke være så vanskelig med et fellesoppgjør for 115 000 statstjenestemenn når vi her drøfter fellesoppgjør for 250 000 lønnstakere. Jeg tror forresten ikke at vi vil slippe billigere fra det med etatvise oppgjør. Vi vil likevel være nødt til å se det hele i sammenheng.

Det store problemet er plaseringen i lønnsregulativet. Den nye forhandlingsloven vil forhåpentligvis gjøre det lettere å få løst dette problemet. Vi godtar at plaserings spørsmål skal avgjøres av et spesielt organ. Jeg håper at det blir opprettet. Men jeg spør at Konrad Nordahl vil få vanskeligheter i Stortinget når han skal forsvare lovforslaget. Det gjelder særlig spørsmålet om forhandlingsrett. Lovforslaget som ligger på bordet, må bli det endelige vedtak. Det kan ikke gis konsesjoner under de videre forhandlingene som bryter det grunnlaget som nå er lagt.

Vi skal ikke her avgjøre tjenestemennenes lønninger, men jeg ville likevel si det jeg nå har sagt.

Josef Larsson, Sekretariatet: — Jeg var noe i tvil om jeg skulle forlange ordet på dette tidspunkt. Jeg fikk ikke hørt siste del av formannens redegjørelse, men jeg har hørt at han sa at det bare var nyanser i oppfatningen innen sekretariatet. Jeg vil derfor klargjøre min stilling. Jeg mener at det er ikke bare nyanser som skiller.

Det er ikke riktig at sekretariatets framlegg er enstemmig. Jeg har iallfall sterke reservasjoner. Uenigheten skriver seg nemlig i første rekke fra meg.

Det gjelder f. eks. forkortelse av arbeidstiden og kompensasjonen for den. Det er utsikter til, tror man, å få halv kompensasjon for akkordarbeid. Jeg mener det er for dårlig. Akkordarbeiderne har måttet renonsere ved tidligere tariffoppgjør. Det har forutsatt større innsats. Forhandlingene om arbeidstiden ligger i en noe annen gate. Akkordlønte bør få noenlunde full kompensasjon. I Danmark, som Nordahl nevnte, har de et mer bevegelig lønnssystem. Der kan de oppsi akkordene i tariffperiodene. De er ikke så bundet som vi.

Når det gjelder lavtlønnstillegget, nevnte Nordahl at det var utsikt til 15 øre timen. Det minste jeg kan gå med på er 20 øre. Vi hadde en 20-øresordning i Jern- og Metall i sin tid. Den bygde på et bedre grunnlag enn denne gangen. Differansen mellom takene og det generelle lønnsnivå var mindre enn nå.

Når det gjelder indeksreguleringen, mener man det er utsikt til et svingningstall på 5 prosent. Jeg kan ikke strekke meg lenger enn 4 prosent. Vi står overfor en reduksjon av subsidiene. Vi vet at det betyr at indeksen går opp, og jeg tror vi vil nå 160 poeng ganske fort. Men selv det vil ikke gi oss regulering med et svingningstall på 5 prosent. Vi vil fremdeles ligge under den røde streken. Jeg synes det er for urimelig å innby arbeiderne til å vedta et forslag som senker deres levestandard. Det nevnes i Sekretariatets innstilling en stigning i reallønnen på 7 prosent i siste tariffperiode. Jeg tror den har vært 5—6 prosent. Med et svingningstall på 5 prosent vil det hele nå bli tatt tilbake før det blir adgang til tariffregulering.

Med disse sterke reservasjoner har jeg ikke motsatt meg fellesforhandlinger. Jeg legger sterk vekt på hvordan tariffoppgjøret blir mottatt av de fagorganiserte. Det kan føre til slik misnøye at skaden blir større enn om det hadde vært gitt noen hundre tusen kroner mer. Jeg tror det er riktig å få fram oppgjørene slik at vi kan bevare en god stemning i fagorganisasjonen. Hvis ikke fellesforhandlingene lykkes, kan vi falle tilbake på forbundenes oppgjør. Da får medlemmene i forbundene delta i forhandlingene. Jeg tror det har betydning for stemningen i organisasjonene.

Konrad Nordahl, Sekretariatet: — Jeg vil beriktige en del av det Josef Larsson sa. Jeg sa i min redegjørelse at det ikke var prinsipiell uenighet i Sekretariatet. Josef Larsson har ikke sagt seg uenig i fellesoppgjør. Det er det som er prinsippet. Uenigheten gjelder hva vi kanskje vil anbefale. Der er det nyanser. Larsson har sagt at han kan anbefale 5 prosent på akkordsatsene, vi andre har

sagt fire. Det er en nyanse. Det andre spørsmålet gjelder 15 eller 20 øre i lavtlønnstillegg. Det er også en nyanse. Når det gjelder indeksen, er det heller ikke noen prinsipiell strid. Det er spørsmål om 3, 4 eller 5 prosent. De som hørte Larsson, måtte tro at det var stor prinsipiell uenighet i Sekretariatet. Derfor ville jeg si dette.

Einar Strand, NNN: — De som hørte på statsministeren og Nordahl, måtte få inntrykk av at det ikke var så mye å hente mellom linjene denne gangen. Vi som tar ordet, får tenke på om vi vil sverge til magisteren eller ta innleggene opp til kritisk vurdering.

Sekretariatets innstilling opererer med reallønnstigningen i 1956 og 1957. Jeg er ikke sikker på om det er riktig. Under valgkampen i radioen sa Gerhardsen i en prisdebatt at det var juks ikke å ta med prisutviklingen i hele etterkrigsperioden når en sammenliknet prisene i Norge og andre land. Jeg vil ikke bruke så sterke ord. Enten en tar utgangspunkt før krigen eller like etter krigen, ligger næringsmiddelarbeiderne dårligere an nå. Årsaken er at de tilhører de grupper som teller så mye i indeksen. Vi har grunnlag for krav om lavtlønnstillegg. Jeg er glad for at Sekretariatets innstilling nevner spesielt hensynet til disse gruppene.

Jeg er ikke enig med Trana når han sier at vi ikke skal avgjøre statstjenestemennenes lønninger her. Vi utenfor statstjenesten vil gjerne også høre hvordan det ligger an. Statsministeren talte om et underskudd på en milliard kroner. Da må vi også være med å beskjefte oss med problemet.

Det skal tas inn 300 millioner kroner i subsidier. Hvor mye av dette skal gå til statstjenestemennenes lønninger? Hver prosent lønnsstigning utgjør 16 millioner kroner. Med 10 prosent lønnsstigning vil statstjenestemennene få halvparten av subsidiereduksjonen. Da kan man ikke si at vi ikke skal diskutere tjenestemennenes lønninger her. Jeg mener ikke at statstjenestemennene ikke skal få tillegg, men det er grupper i dag som har så beskjedne inntekter at det er grunn til å stille det spørsmålet som jeg nevnte.

Jeg har ikke noe imot at vi fortsetter forhandlingene med sikte på fellesoppgjør. Men Sekretariatet må ta hensyn til de lavtlønnede. Det kan ikke ta for mye hensyn til de akkordlønte. Jeg vet at dette er eksplosivt stoff, men jeg er nødt til å ta det opp her. Åtti prosent av NNN's medlemmer har krevd revisjon for de lavtlønte. Når vi skal se tingene i sammenheng, må de som er i en bedre stilling være villig til å resignere.

Karsten Torkildsen, Sekretariatet: — Jeg vil si noen ord om mitt standpunkt i Sekretariatet. Jeg er ikke tilhenger av for ofte felles oppgjør. Det ville virke ugunstig innad. Vi har i år tre hovedspørsmål: kortere arbeidstid, pensjonsordning og utjevning av lønningene

for kvinner og menn. Kan vi ordne disse tingene like godt forbundsvis som ved fellesoppgjør? Jeg mener nei. Jeg foretrekker hele arbeidstidsforkortelsen med en gang. Vi vet ikke hvordan det vil bli med kompensasjon. Det kan bli spørsmål om lavtlønnstillegg på 20 øre og 3—4 prosent på akkorden. Hvordan vil det bli ved forbundsvise forhandlinger? Jeg tror de lavtlønte vil komme i en vanskeligere stilling hvis de skal gjøre opp hver for seg. Jeg våger ikke å være med på å slå spillet over ende. Hvis de sterkeste skal sikre seg det de kan, kan vi slutte å snakke om solidaritet. Jeg mener det er nødvendig å se tingene i sammenheng. Kan noen gi forsikringer om bedre resultat ved forbundsvise oppgjør, som kanskje vil føre til arbeidskonflikter? Jeg vil støtte Sekretariatets innstilling om at forhandlingene fortsettes med sikte på å få et best mulig oppgjør. Jeg er forbauset over Larssons innstilling. I Jern- og Metall har de jo anledning til å få hevet minstelønningene i perioden.

Fritz W. Hannestad, Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekniske Funksjonærer: — Jeg er glad for at Nordahl skal møte på Stortinget, slik at han kan få gitt uttrykk for LO's syn på utbryterorganisasjonene.

Det må være tindrende klart for oss som er medlemmer av arbeiderbevegelsen at vi må ta hensyn til den situasjonen som foreligger. Vi må ta alle hensyn for å beskytte våre medlemmer mot arbeidsløshet. Det ville være ansvarsløst av oss ikke å gjøre det.

Engstelsen for ikke å få et eventuelt forslag vedtatt skulle være minst i Josef Larssons forbund. Minstelønssystemet virker slik at lønningene kan heves i perioden, og det er Jern og Metall som har hatt de største lønnsjusteringene.

Forhandlingene med NAF bygger på det mandatet fagkongressen har gitt. To hovedspørsmål står i forgrunnen: arbeidstidsforkortelsen og pensjonsspørsmålet. Dessuten har vi utjamningen av lønningene for kvinner og menn. Det er store landevinninger det her dreier seg om. Det ser ut som det er mulig å få de to store merkesakene gjennomført. Dessuten vil vi kunne få et lavtlønnstillegg. Den uenigheten som Larsson ga uttrykk for, dreier seg om underordnede spørsmål. Det er ingen prinsipiell uenighet. Det foreligger heller ikke noen delte meninger om den økonomiske situasjon.

Jeg tror et fellesoppgjør vil ha mange store fordeler, blant annet at vi vil kunne få tre timers arbeidstidsforkortelse med en gang. Jeg har en avgjort tro på at et fellesoppgjør vil være riktig i denne situasjonen. Prøver vi med forbundsvise oppgjør, tror jeg likevel at vi vil havne i et fellesoppgjør. Det må være slik at vi veksler mellom forbundsvise oppgjør og fellesoppgjør etter som situasjonen ligger

an. Vi får velge den taktikk som fører til målet. Jeg anbefaler Sekretariatets forslag.

Bjarne Klafstad, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: — Først noen ord om pensjonsspørsmålet. Vi må i forbundene finne en måte som gjør det mulig å organisere pensjonsordningen på organisasjonsmessig basis. Vi får da en sjanse til å trekke uorganiserte til organisasjonen.

Jeg vil også nevne sykelønnsordningen. Forbundsstyret påla oss representanter i LO's representantskap å ta opp spørsmålet om å få tilbake den ordningen vi hadde før tilbakeslaget ved å øke innskuddene. Det er vanskelig å kaste dette spørsmålet inn i tariffrevisjonen, men det er av veldig betydning å komme tilbake til den ordningen vi hadde, særlig når det gjelder karenstiden.

Jeg forstår at det ikke er godt for LO's toppledelse å se alle nyanser ute i forbundene og ta hensyn til dem. De som kommer gunstigst ut av et fellesoppgjør, er de som ligger på det høyeste fortjenestenivå i dag, til tross for lavtlønnstillegget. I vårt forbund har vi både høytlønnede og lavtlønnede. Det er 1.40 kroner timen i forskjell mellom dem som har akkord og dem som ikke har det. De som ikke har hatt lønnsglidning, skal nå avspises med 15—20 øre. Det blir umulig å forsvare ute i organisasjonene. I 1956 tok vi noen krafttak for de lavestlønte. Det innrømmer vi. Men vi har ting som vi skulle rette på i «nærmeste framtid». Med et fellesoppgjør uten forbehold gir vi disse tingene på båten, og arbeidsgiverne har rett til å la det subbe og gå en hel tariffperiode til. Det blir mange ting som det blir håpløst å forsvare for medlemmene ved et fellesoppgjør. Jeg vil ikke ta stilling til Sekretariatets innstilling før jeg har hørt videre på debatten. Men jeg vil be LO-ledelsen tenke på de tingene jeg har nevnt. Vi fikk løst endel spørsmål i 1954. Kanskje det også lar seg gjøre i 1958.

Bjarne Dahlberg, Norsk Baker- og Konditorforbund: — Hvis jeg hadde stått her som representant for en av de store gruppene som har hatt lønnsglidning, ville jeg sagt at de linjene som Sekretariatet har trukket opp er anbefalelsesverdige. Men vi har grupper som ikke har noen lønnsglidning. Vi har grupper som nå ikke har råd til i første rekke å tenke på kortere arbeidstid og andre sosiale forbedringer. Det taket som det er snakk om, vil jeg kalle en fattigmannstakordning. Når vi snakker om solidarisk lønnspolitikk, bør vi mene noe med det. Men dette som nå blir foreslått har ikke noe med solidarisk lønnspolitikk å gjøre. Vi innfører på nytt fattigmannstakene.

Jeg er dypt uenig i at vi skal ta forkortelsen av arbeidstiden under ett. At det vil skape økonomiske forstyrrelser kan ingen

bortforklare. Det er helt galt å gjøre det på denne måten og i strid med alle forutsetninger. Høyere tillegg til de lavtlønte ville ikke skape større økonomiske forstyrrelser enn de tre timenes arbeidsforkortelse i en omgang.

Emil Reiersen, Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: — Det er naturlig at det gjør seg gjeldende forskjellige vurderinger etter de gruppeinteressene som representantene skal varetå. Jeg kan ikke forstå at forkortelse av arbeidstiden i en operasjon skal ha så stor verdi at vi må resignere på lønnsreguleringsbestemmelsene. I trelastindustrien, som jeg representerer, er det 10 000 mann. Jeg er ikke i tvil om at de ville velge å ta arbeidstidsforkortelsen i to etapper mot å få større lønnstillegg. Ved trelastbrukene og teglverkene er lønnen 3.80—3.90, og en tredjedel av arbeiderne har ren timelønn. Enhver kan reflektere over hva det vil bety hvis de blir skuffet ved en ny tariffrevisjon. De kravene som er kommet inn, går alle ut på at nå må forbundet gjøre noe for dem. Enkelte sier: Det er en skam for forbundet at det ikke har klart å rette på forholdene. Representantskapet og LO's ledelse må forstå oss når vi reiser problemene. Jeg forstår at det har betydning å løse de sosiale problemene ved et fellesoppgjør, men jeg kan ikke forstå at de ikke lar seg løse uten at vi resignerer på lønnsfronten.

Etter de indeksbestemmelsene som er nevnt, vil vi ikke ha krav på forhandlinger om regulering før indekstallet er på 160. Hva blir det så igjen av de 15—20 ørene? De blir spist opp før vi kommer fram til forhandlingsbordet. Jeg kan ikke huske at vi noen gang har fått full kompensasjon ved en slik regulering. I tillegg til dette er det også tale om en treårig avtale. Skal vi få det, er det fare for faneflukt. Jeg er engstelig for å møte medlemmene når vi skal legge dette fram.

Statsministeren reiste spørsmålet om subsidiene skal trekkes inn i en eller to etapper. Det kan ikke være tvilsomt at de må tas i en operasjon, slik at vi vet hvor vi står.

Jeg kan ikke anbefale et forslag med en slik ramme som er lagt fram. Jeg har ikke lyst til å nekte forhandlingsutvalget å fortsette, men jeg vil ikke binde meg til en slik snever ramme.

Emil Torkildsen, Sekretariatet: — Hvert eneste forbund har ting som det vil ha rettet på ved tariffrevisjonen. Men vi må huske at den økonomiske utgangsstillingen er atskillig dårligere enn i 1956. Jeg vil si til siste taler: bygningsarbeiderne hadde en streik i 1956. Jeg er ikke sikker på at de oppnådde mer enn de ville gjort uten streik.

Jeg er forbauset over Dahlberg. Hvis noe kan kalles solidaritets-handling, er det dette som foreligger i år. De lavestlønte fag har

den sterkeste internasjonale konkurransen. Ved forbundsvise forhandlinger vil de som står sterkest fra før, få de beste resultatene. Det blir en solidaritetshandling når de fagene som ligger godt an resignerer på kravet om forbundsvise forhandlinger. Jeg synes det er hyggelig at Sekretariatet er kommet fram til enighet om å opptre i fellesskap. Uenigheten gjelder bare detaljer.

Hvis vi kan få løst arbeidstidsspørsmålet i en engangsoperasjon, få et lavtlønnsstillegg, bevegelig indeksreguleringsdato med et om-dreiningstall som vi kan akseptere og få slått fast prinsippet om en bedriftspensjonering som trer i kraft i perioden — da har vi gjort en god tariffrevisjon. Jeg kan godt tenke meg at medlemmene i mitt forbund ikke vil bli så tilfredse, men jeg håper at den sunne fornuft skal tilsi dem at resultatet er godt. Hvis vi skal ha forbundsvise oppgjør, kan vi slutte å snakke om solidaritet.

Jeg vil ikke binde meg til 15 eller 20 øre i lavtlønnsstillegg. Jeg er enig med Josef Larsson i at vi må søke å få det best mulige resultat. Om vi skal godta 15, 16 eller 17 øre er et vurderingss-pørsmål som vi kommer tilbake til når forhandlingene er avsluttet.

Jens Dahl, Norsk Tolltjenestemannsforbund: — For statstjenestemennene løp tariffavtalen ut 31. desember 1957. I dag — 15 januar 1958 — har vi ennå ikke fått noen ny avtale. Innen statstjenestemannsgruppene er det stor misnøye med dette. Det er nærmest farlig. Vi er kommet opp i en slik situasjon at det kan bli spørsmål om flere utbrytergrupper. Vi må håndtere problemene på en slik måte at vi slipper det.

Nordahl sa at sjøfolkene vil bli unntatt fra et fellesoppgjør for å sikre at de som står i LO ikke får et dårligere resultat enn de som står utenfor. Jeg vil be LO og Regjeringen være oppmerksomme på at oppgjøret for statstjenestemennene også må være likt. Vi må gjøre noe effektivt for å hindre flere utbryterorganisasjoner. Hvis Oslo-politiet får tillegg, må også de andre politifolkene få det. Det må ikke være noen som helst utskeielser her. Postfolkene i Oslo fikk en spesiell fordel etter sin aksjon. De hadde riktignok hovedorganisasjonens støtte, men dette vekker slik harme og misnøye at jeg vil gjøre oppmerksom på det.

P. Mentsen, Sekretariatet: — Jeg vil først si noen ord om oppgjøret for statstjenestemennene. Det fins naturligvis grupper i det private næringsliv som kan sammenliknes med staten og som har et lavere lønnsnivå. Men det er også grupper i staten som har dårligere lønninger enn tilsvarende grupper i det private næringsliv.

De fleste innen statssektoren som er organisert i LO, er plasert i lønnsklassene 5 og nedover. Det er ikke tvil om at disse gruppene er akterutseilt i sammenlikning med lønningene i det private nærings-

liv. Det kan ingen være interessert i, slett ikke de som arbeider i det private næringsliv.

Dette innebærer ikke at vi kan gå fullt inn for alle krav fra statstjenestemennene, men det som er fornuftig, må vi se på. Det ville vært ønskelig om den nye avtalen hadde kommet i stand. Det forekommer imidlertid ofte i det private næringsliv at den nye avtalen kommer noen måneder etterat den gamle er løpt ut.

Det er riktig at der er tre hovedspørsmål vi skal konsentrere oss om i denne kongressperioden: kortere arbeidstid, pensjonsordning og utjamning i lønningene for kvinner og menn. Hvis vi ser på uttalelser og resolusjoner fra foreningene, går samtlige ut på at arbeidstidsforkortelsen er den viktigste. Ved siden av disse sakene er det et hovedspørsmål ved forhandlingene å få et tillegg for lavtlønte. Vi ønsker naturligvis alle at det skal være høyest mulig. Når vi ser alle disse tingene i sammenheng, er det klart at de utgjør en kraftig belastning på de økonomiske ressursene som står til rådighet. Jeg tror ikke det er ubegrenset hva vi kan ta ut. Det må vi se i øynene. Mulighetene er ikke så store som vi kunne ønske. Skal det bli mulig å få et noenlunde skikkelig oppgjør, må det skje på et felles grunnlag. Vi kan ikke komme ut av det på en skikkelig måte ved forbundsvise oppgjør. Der betalingsevnen er til stede, ville det bli gitt endel, men vi har industrier som ikke har noen betalingsevne. Jeg vil si til Dahlberg: Det er vanskelig å få noe ut av den sektoren uten øyeblikkelige pristillegg. Skal vi gå til prisdirektoratet og be om å få legge på prisene? Hvis vi ikke holder oss på jorda, vil indekstallet komme opp på 170 før vi får sukk for oss. Prissubsidie-reduksjonen alene vil utgjøre 5 poeng i indeksen. Tariffrevisjonen vil også slå ut i indeksen. Jeg tror vi får et fornuftig oppgjør i den gaten som formannen skisserte.

Slike spesielle problemer som dem Klafstad pekte på, vet vi er til stede. Hotell og Restaurant har spesielle problemer som vi skal prøve å fikse denne gangen. Jeg vet ikke om vi klarer det. Jeg skulle også sagt litt om bergverkene, men tiden tillater det ikke.

Rudolf Eriksen, Norsk Bekleddningsarbeiderforbund: — Det vi skal ta standpunkt til er om vi skal ha forbundsvise oppgjør eller fellesoppgjør. De sterke forbundene vil som regel få gjennomført noe. De svakere er tvunget til å se noe mer nøkternt på det. Jeg tror det er riktig at vi står samlet når det er sosiale krav som er i forgrunnen. Vi har gjennomført 40 timers uke for 1000 arbeidere i mitt forbund, men vi vil ikke makte å gjennomføre det for alle medlemmene, selv ikke tre timers forkortelse. Slik er det også med pensjonsordning. I mitt forbund ville vi ikke være i stand til å få den gjennomført i første omgang.

Det som er lagt fram, er et foreløpig forhandlingsresultat. Vi får aldri bare fordeler i et forslag. Hvis NAF går med på arbeidstidsforkortelse og pensjonsordning, vil de kreve å få noe igjen. Det er vi tvunget til å gi dem ved årets tariffoppgjør. Jeg hadde håpet på et bedre resultat for de kvinnelige medlemmene. Får vi samme lavtlønnstillegg for kvinner og menn, tar vi imidlertid et skritt i riktig retning. Jeg har det håp at Stortinget ratifiserer konvensjonen om lik lønn for likt arbeid.

Endel talere har vært inne på manglene ved tariffene. De tror at de oppnår mer hvis de forhandler alene. Hvor blir det av solidariteten?

H. H. Bakkane, Norsk Politiforbund: — Både statsministeren og Konrad Nordahl var inne på politistreiken i Oslo. Statsministeren var inne på hvor alvorlig det er når Oslo-politiet legger ned arbeidet. Jeg er enig i at det er alvorlig. Men en bør huske at en rekke av politifolkene i Oslo ble stående i stillingene sine og at det ble innbeordret en rekke politimenn til å overta etter dem som la ned arbeidet. Kanskje har ikke de fått tilstrekkelig honnør for det de har gjort. De utførte et beundringsverdig arbeid.

Statsministeren annonserte streikeforbud for politiet. Jeg er enig med Konrad Nordahl i at det å etablere streikeforbud er en linje vi nødig bør slå inn på. Jeg føler meg ikke sikker på at et streikeforbud ville ha avklart situasjonen i Oslo. Streiken var i strid med en provisorisk anordning, som har lovs kraft.

En bør overveie nøye før en setter ut i livet det som statsministeren nevnte om etatvise oppgjør. Den ordningen vi har i dag er sterkt forankret hos statstjenestemennene, de vil følges ad.

Jeg håper at finansministeren ikke faller for invitten i Strands innlegg: at budsjettet kan salderes med statstjenestemennenes lønninger. —eg er glad forat vi etter hvert har oppnådd reelle forhandlinger om statstjenestemennenes lønninger. Jeg håper at vi får fortsette med det. Sammenlikningsgrunnlaget er tilsvarende stillinger i det private arbeidsliv — så langt det kan gjennomføres. Fagorganisasjonens folk må ikke la seg forville: statstjenestemennene må ha et lønnsnivå som gir staten den dyktige arbeidskraften den bør ha.

Jeg uttaler glede over formannens uttalelse om at utbryterorganisasjonene ikke må oppnå særfordeler. Jeg vil til slutt feste oppmerksomheten på stormløpet mot vårt forbund når det gjelder tilslutning til LO. Jeg vil be tillitsmennene ut over landet hjelpe forbundet vårt under de vanskelighetene det har. Jeg støtter forøvrig Sekretariatets innstilling.

Henrik Damli, Norsk Arbeidsmandsforbund: — Gruvearbeiderne er ikke kommet i betraktning i opplegget fra Sekretariatet. Vi har

fått forkortet arbeidstiden før. Det eneste vi vil oppnå er et lønns-tillegg for de lavestlønnte. De som tjener 8000 kroner for året, vil få et tillegg på 3—400 kroner. Det blir litt vanskelig å komme tilbake til gruvearbeiderne å fortelle det. Vi får gjøre det så godt vi kan. Jeg tror nok det vil bli opposisjon fra gruvearbeidernes side. De har sett fram til tariffrevisjonen med forhåpninger.

Det står i innstillingen at et eventuelt forslag vil bli sendt til avstemning. Er det blant medlemmene?

Konrad Nordahl: — Selvfølgelig.

Henrik Damli: — Hvis det blir forkastet blant medlemmene, hva da?

Debatten ble her avbrutt. Jens Dahl fikk permisjon for møtet neste dag. Møtet hevet kl. 17.05.

Torsdagens møte.

Representantskapsmøtet fortsatte torsdag 16. januar kl. 9. Protokollen fra onsdagens ettermiddagsmøte ble opplest og godkjent. Formannen meddelte at Rolf Gamleng, Norsk Musikerforbund, hadde meldt forfall, og at varamannen Sigurd Lønseth møtte i hans sted. Anker Nordtvedt, Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund hadde likeens meldt forfall, og varamannen Sverre Enger møtte for ham. Debatten om dagsordenens punkt 2, tariffsituasjonen 1958, fortsatte.

Hjalmar Breiland, Norsk Losforbund: — Jeg vil gjerne ha et par opplysninger. Jeg er ikke klar over hvor mange av våre medlemmer som vil få lavtlønnsstillegg. Vi har ikke hatt del i lønnsglidningen, så tariffperioden har ikke vært så mye å skryte over. Formannen sa at det ikke ville bli inngått noen avtale for Losforbundet før de som står utenfor Lo hadde fått avtale. Mentsen sa at Hotell og Restaurant ville få rett på enkelte skjevheter. Overenskomsten gjelder jo ikke bare kroner og ører. Vår overenskomst har mange svakheter som vi gjerne vil rette på. Kan vi få anledning til å forhandle om andre ting enn lønninger, for eksempel fridager? Når det gjelder kroner og ører, vil vi bøye oss for resultatet av fellesforhandlingene, men vil Sekretariatet tillate oss å si opp overenskomsten for å rette på andre skjevheter?

Konrad Nordahl, Sekretariatet: — Som jeg sa i mitt foredrag vil kystfarten bli holdt utenfor fellesoppgjøret. Det gjelder også losene. Det blir derfor anledning for dere til å snakke om det dere vil.

Arthur Granlund, Trøndelag faglige Samorganisasjon: — Etter statsministerens og formannens taler kan vi slå fast at situasjonen ikke er lys. Det har gått 8 måneder siden vi hadde kongress. Jeg sa der at det var nødvendig å gå forsiktig fram når det gjelder for-

kortelse av arbeidstiden. Det er uforståelig at vi nå kan tenke oss å få gjennomført store og vidtgående krav. Det er tale om tre store spørsmål i en tid da de økonomiske utsiktene ikke er lyse. Tillitsmennene ute i landet bør allerede nå si fra at de er villige til å resignere. Hva er det som brenner mest? Hvis vi kunne få velge, ville jeg sette bedriftspensjoneringen foran alt annet. Lønnsinntakerne er ikke nå sikret på sine gamle dager. LO og Regjeringen bør gjøre en innsats på dette område, selv om arbeidstiden blir 48 timer som hittil. Men selvfølgelig er begge ting ønskelig.

Ved et fellesoppgjør vil vi få beholde det vi har oppnådd og kanskje komme noe videre. Jeg tror at forslaget om fellesoppgjør vil føre fram til en avtale som kan vedtas av lønnsinntakerne i hele landet.

I 13 år har vi nå gått inn for solidarisk lønnspolitikk. Vi er kommet langt på vei. Men mye står ennå igjen. Skal vi fortsatt tale om solidarisk lønnspolitikk, må vi få rettet på forholdene for de gruppene som ligger lengst tilbake. Skulle vi ikke ved dette tariffoppgjøret slå inn på en ny linje? Vi burde i større utstrekning enn nå ha alderstillegg i det private næringsliv. Jeg lanserer denne tanken og anbefaler at man forsøker å få en ordning med alders- eller ansiennitetstillegg. Jeg går for øvrig inn for Sekretariatets innstilling.

Josef Larsson, Sekretariatet: — Det var dette med nyansene jeg ville si noen ord om. En differanse mellom 15 og 20 øre i lavtlønns-tillegg er ikke etter min mening en nyanse, iallfall ikke for den enkelte mann det gjelder.

Vi skal ikke ta vanskelighetene på forskudd og gå på akkord i så stor utstrekning som man her er inne på. Jern og Metall har ganske store grupper som er lavtlønnte. Det er de gruppene jeg tenker på når jeg mener vi må komme lenger. Det har vært sagt at vi er et minstelønnsfag og at vi derfor kan klare oss. Men vi har fått en arbeidsrettsdom som fastslår at vi ikke har adgang til å hjelpe de lavtlønnte gruppene.

En indeksregulering på 5 prosent betyr 8 poeng. Hvert poeng utgjør 3,7 øre. Et slikt svingningstall er ikke rimelig. Jeg vil ikke legge vansker i veien for Regjeringen. Men vi må også være oppverksomme på de vanskelighetene fagorganisasjonen har. Vi må finne det riktige avveiningspunktet. Jeg mener vi må finne en bedre avveining enn det flertallet i Sekretariatet har ment å gå med på. Representantskapet gjør klokt i å understreke at det ønsker forbedringer på de punktene jeg har nevnt. Hvis ikke fellesforhandlinger fører fram på et slikt grunnlag, er det bedre å ta forbundsvise oppgjør. Da får vi kontakten innen organisasjonen.

Kjell Jensen, Norsk Tobakkarbeiderforbund: — Spørsmålet om fellesoppgjør eller forbundsvisе forhandlinger har mange viktige sider. Det står helt klart for meg at arbeidstidsforkortelsen, pensjonsordningen og utjamningen av lønningene for kvinner og menn best kan løses gjennom fellesoppgjør. Men jeg har en reservasjon, og det er at vi samtidig må få en rimelig justering for de lavtlønte. Forslaget om å sette et tak er upopulært, men i dagens situasjon er det nødvendig. Men jeg mener det taket som har vært nevnt, ligger for lavt. En familiefar kan ikke leve uten store økonomiske bekymringer for 216 kroner uka. Taket må settes betraktelig opp. I Tobakkarbeiderforbundet betrakter vi oss som en lavtlønnet gruppe, men etter Sekretariatets innstilling vil vi ikke være det. Vi har regnet med justeringer ved dette oppgjøret. Industrien vår har betalingsevne. Lønnsutgiftene for tobakksfabrikkene utgjør bare 8—10 prosent av de totale kostnadene. Vi har bare uvesentlig konkurranse fra utlandet. Vi har ikke hatt noen lønnsglidning å snakke om. Det har ofte vært sagt at den er en uting, men den skaffer iallfall økte inntekter.

På bakgrunn av det jeg har sagt foreslår jeg at taket blir hevet, slik at det kommer til å ligge nærmere 5 kroner timen i stedet for 4.50. Tillegget må ikke være mindre enn 20 øre og likt for kvinner og menn. Når det gjelder arbeidstidsforkortelsen, må målet være at akkordarbeiderne skal få full kompensasjon. Mindre enn 75 prosent vil ikke bli akseptert. Under forutsetning av at det blir tatt hensyn til disse tingene jeg har nevnt, vil jeg stemme for Sekretariatets innstilling. Hvis det ikke blir tatt hensyn til dem, har jeg ikke fullmakt til å stemme for.

Ingvald Hansen, Norsk Skotøyarbeiderforbund: — Jeg er vanligvis motstander av fellesoppgjør, fordi de tar avgjørelsen ut av medlemmenes hender. Men i den nåværende situasjon er jeg enig i Sekretariatets opplegg. Jeg ser det først og fremst på bakgrunn av den økonomiske situasjon landet er oppe i. Vi vil få atskillige vanskeligheter med sysselsettingen i åra framover.

Sekretariatets innstilling er for en rekke punkters vedkommende rene antydninger. Det gjelder for eksempel størrelsen av lavtlønns-tillegget og kompensasjonen for akkordarbeiderne. Det er heller ikke klart hvordan det vil gå med spørsmålet om lik lønn for likt arbeid. Det foreligger intet konkret forslag om indeksbestemmelser. Og når det gjelder bedriftspensjoneringen, har arbeidsgiverne bare i prinsippet gitt sin tilslutning til tanken. Muligens vil vi for dette punktets vedkommende ha større klarhet etter Alf Andersens foredrag. Det foreligger i dag bare en antydning ramme. Sekretariatet har bedt om fullmakt til å forsette forhandlingene for å få best

mulig resultat. Jeg har den tilliten til forhandlingsutvalget at jeg tror resultatet blir det best mulige. Senere får vi ta endelig avgjørelse til forslaget. Jeg gir min tilslutning til det Rudolf Eriksen ga uttrykk for. Hvis jeg skal bedømme min industris muligheter, ville det være uansvarlig å stemme mot at forhandlingsutvalget får fortsette etter de linjer som er trukket opp. De sosiale framstøtene er så viktige at det er umulig for forbundene å klare å løse dem hver for seg. Jeg stemmer for at Sekretariatet får fullmakt til å fortsette forhandlingene.

P. Mentsen, Sekretariatet: — Klafstad nevnte i går at styret i Elektrikerforbundet har henstillet til Sekretariatet om at det må søke å få forbedret sykkelønsordningen. Til det vil jeg si at det har absolutt ingen hensikt å prøve å komme fram her. Vi får ikke sykkelønsavtalen revidert igjen. Selv om arbeiderne er villige til å betale større innskudd, tror jeg arbeidsgiverne vil si nei. De vil si at det som betyr noe her, er fraværet og produksjonssvikten. Det er forutsetningen at når sykefraværet går ned igjen, vil spørsmålet om revisjon av avtalen bli tatt opp. I det første møte vi hadde med arbeidsgiverne reiste Konrad Nordahl spørsmålet om sykkelønsordningen, men arbeidsgiverne sa bestemt nei.

Josef Larsson sa at vi må ha et svingningstall slik og slik fordi hvert poeng utgjør 3,7 øre. Subsidiereduksjonen på 300 millioner kroner utgjør 5 poeng. Når vi ser på de vareslagene det gjelder, finner vi at den vil gi en belastning på 85 kroner året pr. hode. Hvis vi får kompensasjon fullt ut med 3,7 øre pr. poeng, utgjør det 414 kroner pr. lønsmottaker. De som er alene, får overkompensasjon, de store familiene får underkompensasjon.

Jeg forstår Kjell Jensens innstilling. Det er ikke lavtlønnsstillegg han er ute etter, men et generelt tillegg. Det er de som tjener under 4 kroner timen som har det vanskeligst. I Skog og Land er det timefortjeneste på 3.25 pr. time. Det er slike som har det vanskelig.

Jeg håper at det Reiersen sa i går ikke er uttrykk for stemningen innen bygningsindustrien. Jeg håper også at Dahlsbergs og Kjell Jensens innlegg ikke uttrykker stemningen hos lavtlønnsarbeiderne. Hvis det er tilfelle, vil vi komme galt ut.

Per Andersen, Norsk Støperiarbeiderforbund: — Jeg er enig med Josef Larsson i at vi må prøve å få best mulig resultat. Indeksbestemmelsene må være så stramme som mulig. Jeg vil også understreke det Josef Larsson sa om at det er grupper i Jern og Metall som ligger på et lavt nivå. I vårt forbund har vi lønnsoverenskomster ned til 180 kroner uka.

Det forslaget som foreligger, er ikke mye å bli begeistret for. Men vi skal ikke lukke øynene for de økonomiske forholdene slik de nå

fortoner seg. Seks støperier er blitt lagt ned i løpet av året, blant dem en av de større bedriftene. Hovedårsaken er den endrede økonomiske situasjon. En annen av våre moderne bedrifter har kvittet seg med 25 arbeidere de siste to månedene. Alle de andre støperiene har innskrenket tid — ned til 39½ time pr. uke. Kan vi ved et tariffoppgjør sikre sysselsettingen, er det det viktigste vi kan gjøre. For dem som må gå på gata spiller det ingen rolle hvilke tariffbestemmelser vi har.

Alle forbund har ting de ville ha rettet på. Det gjelder også vårt, men det nytter ikke å ta fram slike ting ved et fellesoppgjør. Det jeg har mest imot, er antydningen om 3-årig tariffperiode. Jeg håper perioden ikke blir lenger enn to år.

Nordahl sa at arbeidsgiverne var innstilt på å ta arbeidstidsforkortelsen i en operasjon en gang i 1959. Det må sies noe mer bestemt. Det må bli så snart som mulig i 1959. Verdien av oppgjøret forminskes betraktelig hvis det går for langt ut i 1959 før vi får 45-timersuke.

Når det gjelder medlemmenes reaksjon, vil jeg fortelle en episode. Vi har i et rutinesirkulære bedt om fullmakt til å si opp overenskomsten. En avdeling behandlet saken to ganger uten å ta stilling til sirkulæret. Medlemmene der syntes forholdene fortonet seg så vanskelig nå. Det viser at medlemmene ikke tar det så lett vint som mange tror. De ser tingene i en større sammenheng. Jeg slutter opp om innstillingen. Vi må få den best mulige indeksbestemmelse, og vi må få en bedre kompensasjon for akkordarbeiderne enn 50 prosent.

Olaf Askeland, Sekretariatet: — Jeg skal tre ut av Sekretariatet når dette representantskapsmøtet er slutt. Jeg finner det riktig å gjøre rede for hvorfor jeg har vært med på innstillingen, til tross for at jeg representerer et lavtlønnsfag.

Vi føler oss alle usikre ved inngangen til 1958. Vi vet ikke hvorledes den framtidige utviklingen vil bli. Hvis man bedømmer situasjonen slik jeg gjør det, kan det ikke være noen tvil om hva som er best av fellesoppgjør og forbundsvis oppgjør. Når en hører diskusjonen, kan en få inntrykk av at bakgrunnen for tariffsituasjonen er den samme som i 1956. Det være langt fra det, etter min oppfatning. I 1956 hadde vi gode konjunkturer og en oppadgående tendens. Men likevel kom vi ikke utenom en rekke store konflikter.

Bakgrunnen i dag er vesentlig annerledes. Dertil kommer at vi har tre store spørsmål, arbeidstidsforkortelse, bedriftspensjonering og likelønn, ting som kongressen sa at vi måtte sette alt inn på å løse. Vi vet hva arbeidstidsforkortelsen vil koste bedriftslivet. Vi vet ikke hvilken belastning bedriftspensjoneringen vil føre med seg.

De som mener at situasjonen dessuten innbyr til et tariffoppgjør med generelle tillegg, tar etter min mening feil.

Arbeidstidsforkortelse og bedriftspensjonering kan best løses gjennom et fellesoppgjør. Disse spørsmålene kan ikke løses på en tilfredsstillende måte gjennom forbundsvis oppgjør. Og når det gjelder spørsmålet om lønnstillegg ville mulighetene avhenge av bedriftenes karakter og evne til å betale. De bedriftene som har lavtlønnsgruppene, ville fremdeles være de som har minst evne til å betale.

Denne situasjonen har bestemt min stilling til spørsmålet om fellesoppgjør. Jeg anbefaler Sekretariatets forslag. Jeg går ut fra at representantskapet har den tillit og tro til forhandlingsutvalget at det vil gjøre det beste.

Kolbjørn Larsen, Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: — Jeg deler Josef Larssons betenkeligheter. Det gjelder blant annet kompensasjonen for akkordarbeiderne og indeksbestemmelsene. Problemet på de store arbeidsplassene har vært at prisene har gått opp uten at vi har fått noe tillegg. Jeg tror ikke medlemmene vil bli forbauset om arbeidstidsforkortelsen blir tatt i to etapper. Jeg er enig med Reiersen i at de vil foretrekke større tillegg for lavtlønte.

Odin Rønbeck, Sekretariatet: — Da vi diskuterte saken i Sekretariatet, syntes jeg på samme måte som Josef Larsson at lavtlønns-tillegget var for lite, men jeg ville ikke bidra til at forhandlingene ble brutt og jeg syntes det var riktig å trekke dissensen. Om vi får 15 eller 20 øre i lavtlønnsstillegg er tross alt et underordnet spørsmål i forhold til de to store merkesakene. Forbundsvis forhandlinger vil erfaringsmessig føre til at tilleggenes størrelse blir bestemt av den enkelte nærings betalingsevne. Spranget mellom de lavestlønte og de høystlønte ville bli større.

Jeg la merke til at Dahlberg nikket bifallende da Mentsen spurte om vi skulle gå til prisdirektoratet og be om å få høyere priser på brød. Jeg går ut fra at det også gjelder andre grupper. Det ville føre til høyere prisnivå. Dermed ville vi bidra til at tillegget ble spist opp. Jeg vil ikke kalle det solidarisk lønnspolitikk.

Når det gjelder de 300 millionene i subsidiereduksjon, bør ikke Regjeringen prøve noen manipulasjoner, men ta det hele i en engangsoperasjon.

Det er spørsmål om vi ikke bør tenke nøyer over spørsmålet om indeksregulering, dette at vi lenker lønnsoppgjørene til indeksen. Vi stiller krav til myndighetene om å trygge den fulle sysselsettingen og føre en ekspansiv økonomisk politikk. Da kan de ikke få så strenge rammer å arbeide under at de fratras enhver mulighet til å

gjennomføre en slik politikk. Før eller senere må vi ta disse problemene opp til alvorlig overveielse. Den fulle sysselsettingen må være arbeiderbevegelsens hovedoppgave. Hvis vi i en situasjon da den fulle sysselsettingen er i fare, med åpne øyne slår inn på en linje som fører til arbeidsløshet, da har vi sviktet den helligste oppgaven vi har. Jeg slutter meg helt til Sekretariatets innstilling og anbefaler den.

K. O. Madsen, Norsk Kommuneforbund: — Jeg er prinsipielt enig i innstillingen. Når jeg tar ordet, gjelder det behandlingsformen. Jeg synes det ville vært en fordel om de utenbys representantene hadde kjent innstillingen på forhånd. Vi ser nå at det vesentlig er Sekretariatets medlemmer og de fastlønte tillitsmennene som deltar i debatten. Det er vanskelig for oss utenbys i farten å ta stilling til de kompliserte problemene som foreligger. Jeg tar opp følgende forslag:

«Landsorganisasjonens representantskapsmøte den 15. og 16. januar 1958 vil anmode Sekretariatet om at i den utstrekning det er mulig blir representantskapets medlemmer på forhånd tilstillet Sekretariatets innstillinger til de spørsmål som forelegges representantskapsmøtet til behandling og avgjørelse.»

Einar Strand, NNN: — Det er bare noen få merknader. Jeg kan ikke absorbere det Josef Larsson sier. Han godtar at konjunktorene er slik at det ikke er stort å ta ut. Han godtar derfor fellesoppgjør. Da blir det bare nyanser tilbake.

Bakkane henstilte til finansministeren å ikke saldere budsjettet med tjenestemennenes lønninger. Når vi ber finansministeren ta bort avgifter på nytelsesmidler for at arbeiderne i industrien skal få høyere lønn og han avslår det, salderer han budsjettet med våre egne lønninger. Jeg er klar over at det er vanskelige problemer i statstjenesten. Utbrytergruppene vil ikke få noen støtte av de fagorganiserte. Vi respekterer den stilling Norsk Politiforbunds medlemmer tok under konflikten i Oslo.

Jeg vil be forhandlingsutvalget se på om ikke taket for lavtlønns-tillegget kan senkes mot at tillegget blir fordoblet.

Konrad Nordahl, Sekretariatet: — Turen er nå kommet til innlederne. Einar Gerhardsen har underhånden meddelt at han ikke vil si noe mer enn det han har sagt. Men jeg vil gjerne si noen ord.

Først var det litt om arbeidstiden. I årenes løp har vi fått et stort antall resolusjoner om kortere arbeidstid. Vi har arbeidet med spørsmålet i noen år. Nå er vi i den situasjon at vi får et lovforslag til behandling i Stortinget, og jeg går ut fra at lovforslaget blir vedtatt. Det betyr at vi iallfall får arbeidstidsforkortelse med 1½

time fra 1959 og med ytterligere 1½ time fra 1960. Mange vil gå videre. Jeg ser da bort fra kommunistene, som vil ha 42½ time. Vi har fått en henvendelse fra typografforeningen i Oslo som ber om tillatelse til at enkelte forbund kan reise krav om en arbeidstid som går atskillig lenger ned.

Når jeg har hørt på enkelte representanter, får jeg inntrykk av at arbeidstidsforkortelsen ikke lenger er noe stort spørsmål. Det er mulig at det ikke er det. Vi får stadig melding om nye bedrifter som går over til 5-dagersuke, fordi de mangler arbeid. Når stillingen er slik, kan vi si at kortere arbeidstid ikke lenger er så aktuelt. Men vi har ment at arbeidsgivernes tilbud om tre timers arbeidstidsforkortelse under ett var i så godt samsvar med våre medlemmers ønske at vi burde gå med på det. Det er riktignok at arbeidsgiverne under en senere konferanse spurte om vi ikke kunne frafalle kravet om arbeidstidsforkortelse. De ville at NAF og LO skulle henstille til Stortinget at iverksettelsen av loven skal utsettes i noen tid på grunn av den økonomiske situasjon. Det sa vi nei til. Vi sa: Vi vil iallfall ha den forkortelsen av arbeidstiden som vi kan få gjennom lovbehandlingen i Stortinget.

Hvis representantene nå mener at arbeidstiden ikke betyr så mye som vi mente, kan vi si til arbeidsgiverne at vi ikke vil ha tre timer med en gang, men at vi kan ta 1½ time ad gangen. En av hovedgrunnene for fellesoppgjør er da falt bort.

Til Per Andersen vil jeg si: Arbeidsgiverne har sagt at vi kan få hele arbeidstidsforkortelsen fra en dato i 1959. Vi har sagt at denne datoen må være 1. januar. Vi kan selv avgjøre om vi vil sette noe inn på å få tre timer med en gang.

Så var det problemet med tillegg til de lavtlønte. Så lenge jeg kan huske har problemet med de lavtlønte gått igjen. Det er blitt mer nyansert i etterkrigstiden. De høyestlønte har størst sjanse til å gå fra de lavestlønte i tariffperioden. Hva skyldes det? Skyldes det at organisasjonsforholdene for de lavtlønte er dårligere eller at arbeidsgiverne er så mye grummere? Nei, det er de økonomiske forholdene i industrien som er avgjørende. Skal det kunne gjøres noe effektivt for de lavtlønte, må det bli et nytt økonomisk grunnlag i deres industrigrener. Det er ikke lett. Vi har enkelte grupper som er redde for lønnstillegg fordi de frykter at det vil føre til arbeidsløshet. Når det er situasjonen, er det ikke greit.

Til Josef Larsson vil jeg si: Jern og Metall har de største lavtlønte gruppene ved treskipsbyggeriene. Det skyldes det økonomiske grunnlaget for denne industrien. Hvis Josef Larsson klarer å få de samme lønningene i treskipsbyggeriene som i jernskipsbyggeriene, vil vi ikke lenger ha noen treskipsbyggerier, iallfall bare i liten

utstrekning. Det økonomiske grunnlaget kan ikke rettes ved en tariffrevisjon. Den internasjonale konkurransen kommer inn i bildet. For bakerfaget spiller den stramme prisreguleringen inn. Det gjelder også for byggefaget, selv om dette er høytlønnslag.

Problemet med lavtlønnslagene kan ikke løses ved en tariffrevisjon. Det vet Strand, særlig når det gjelder hermetikkindustrien. Det er råstofftilgangen og den internasjonale konkurransen som bestemmer sysselsettingen for hermetikkarbeiderne. Sysselsettingen er skral i denne næringen. Arbeidstidsforkortelsen betyr ingen ting for hermetikkarbeiderne.

Jeg vil be dere være så snill å ikke hamre for mye på stats-tjenestemennene. De har spesialoppgjør på grunn av spesielle forhold i staten og lønnsregulativet for tjenestemenn. Hadde de hatt et mer elastisk lønnsystem, ville problemene antakelig ikke vært så store. Jeg er klar over at det er lønnsglidning også der, men store grupper har liten eller ingen lønnsglidning. For så vidt er de i samme stilling som store grupper i det private næringsliv.

Skal vi ha statstjenestemennene hos oss, må vi ta hensyn til de spesielle forholdene i statstjenesten. Det gjelder også kommunene. De som er i stat og kommune, har en fordel, og det er en stor fordel: de vet at de har en sikker arbeidsplass. Under gode konjunkturer kan en nok tjene mer i det private næringsliv, men ingen er der sikker på om han ikke blir oppsagt en dag eller blir permittert uten lønn på grunn av mangel på arbeid.

Ellers vil jeg bare si at det ikke er noen hjelp i at vi vedtar Sekretariatets forslag enstemmig — det foreligger ikke noe motfor-slag — hvis dere så går til forbundsstyrene og vedtar noe annet. Da kan vi slutte komedien med en gang. Det vil Sekretariatet også gjøre. Hvis Sekretariatets forslag blir vedtatt, må vi prøve å gjøre det best mulige ut av det. Kommer vi fram til et anbefalt forslag, vil det bli sendt ut til uravstemning.

Vi skal ikke se bort fra at hvis vi tar forbundsvise oppgjør, melder spørsmålet om konflikter seg med en gang. Jeg er ikke sikker på om den økonomiske situasjonen i landet er slik at vi kan ta en rekke konflikter. Endel bedrifter ville ikke ha noe imot å få stansen måned eller to, men fra samfunnsmessig synspunkt kan vi spørre: har vi råd til å ta en rekke konflikter? Jeg mener vi vanskelig kan gjøre det. Da får vi lønnsnemndbehandling, som vi vil ha minst mulig av. Hvis endel forbund må gå til lønnsnemnd, blir det ikke noen bedriftspensjonering. Den må bygge på en frivillig avtale. Arbeids-giverne har sagt at hvis de risikerer lønnsnemnd, vil de avvise at pensjonsordningen blir behandlet. Men en lønnsnemnd vil være nødt til å ta stilling til kompensasjon for forkortelse av arbeidstiden. Jeg

nevner dette forat dere skal være klar over hvordan situasjonen ligger an.

Til slutt dette: Hvis vi skal ha et fellesoppgjør, kan vi ikke ta opp de forskjellige ønskene som de enkelte forbund måtte ha om endringer i tariffene.

Madsens forslag er helt umulig. Det forslaget fra Sekretariatet som foreligger, arbeidet vi med ettermiddagen før representant-skapet trådte sammen. Det ble akkurat ferdig stensilert til det skulle deles ut. Det ville vært umulig å få sendt det ut på forhånd. For-slag som behandler forholdet til motparten vil vi for øvrig ikke sende ut på forhånd. Det ville gjøre vår virksomhet umulig. Jeg vet ikke om Madsen vil ha stemt over forslaget. I tilfelle må representant-skapet være vennlig og stemme det ned.

Det foreligger bare ett forslag: Sekretariatets enstemmige inn-stilling. Det blir tatt opp til votering.

Wilhelm Olsen, Norsk Transportarbeiderforbund, ba om at vote-ingen måtte skje ved navneopprop.

Josef Larsson, Sekretariatet: — Jeg har i Sekretariatet fått protokollført mine premisser for å stemme for innstillingen. Jeg gjør oppmerksom på at jeg nå stemmer for på de samme premissene.

Konrad Nordahl, foreslo prøvevotering.

Votering.

Sekretariatets innstilling ble vedtatt mot 11 stemmer. Prøvevo-teringen ble betraktet som endelig uten merknader.

Gjester fra FFI.

Konrad Nordahl: — Vi har fått et par gjester. Det er sjefen for Internasjonalens organisasjonsavdeling, kanadieren Charles H. Mil-lard, og assistenten hans, Paul Malles. De er nå på besøk i de nord-iske land. De skulle vært her i går, men på grunn av det dårlige flyværet kunne de først komme i dag. Millard vil gjerne si noen ord til representantskapet.

Charles H. Millard: — Jeg er meget glad over å kunne være til stede her på dette representantskapsmøtet, og jeg setter pris på at jeg får anledning til å si noen få ord på vegne av Internasjonalen.

Jeg fulgte meget interessert med i diskusjonen i formiddag. Den minnet meg om diskusjonene i kanadisk fagbevegelse. Det var nøy-aktig de samme problemene vi behandlet. Det minnet meg også om at i den verden vi nå lever, er det ikke noe sånt som isolasjonisme når det gjelder fagbevegelsen.

Tre fjerdedeler av arbeiderbefolkningen i den frie verden er fremdeles uorganisert. Den frie fagbevegelse har 55 millioner organiserte medlemmer, men det er 210 millioner arbeidere og funksjonærer i den frie verden. Dette betyr selvsagt at enten vi er kanadiske eller norske, svenske, finske, danske, tyske eller amerikanske fagorganiserte har vi fellesinteresser, og vi er også knyttet til de uorganiserte i denne romalderen som vi nå har gått inn i. Jeg er glad for å kunne bringe dere en hilsen fra den frie fagbevegelse, men jeg bringer også en hilsen fra de millioner uorganiserte arbeidere. I virkeligheten er det jo bare de organiserte arbeidere som kan tale på vegne av de uorganiserte.

Kanskje har det interesse for dere å få vite hvordan vi nærmer oss problemet med å organisere verdens uorganiserte millioner. Vi kan ikke eksportere norsk fagbevegelse eller kanadisk fagbevegelse til Afrika eller Asia. Men vi kan eksportere våre erfaringer. Fagbevegelsen er et hjemmelaget produkt, og ledelsen må komme fra de fagorganisertes egne rekker. Enhver hjelp vi kan gi, kan bare bli av midlertidig eller supplerende karakter.

Det neste punktet jeg vil understreke er at fagbevegelsen må være uavhengig. Altfor ofte ser vi at i de underutviklede land er fagbevegelsen en tjener for politiske partier, for regjeringene eller til og med for arbeidsgivere. Fagbevegelsen må være uavhengig. Men når fagbevegelsen blir mer moden i et land bør den også arbeide etter politiske og sosiale linjer.

Vi må alle innse at vi er avhengige av hverandre. Spørsmålet om levestandarden i ett land blir influert av levestandarden andre steder. Jeg forstår det slik at dere har en blomstrende aluminiumsindustri. Det har vi også i Canada. Aluminiumskompaniet i Canada er en del av aluminiumskompaniet i USA. Det er det internasjonale kartellet ALCUA. Det har nå gått inn for å bygge aluminiumsfabrikker i fransk Guinea og i fransk Kamerun. På denne måten kommer franske koloniarbeidere til å konkurrere med norske og kanadiske arbeidere. I Norge går dere sikkert inn for å få organisert de uorganiserte. Vi må også arbeide for å få organisert de uorganiserte i andre deler av verden. Det er i vår egen interesse vi gjør det.

Jeg beklager at jeg ikke kan tale til dere i deres eget språk. Jeg vil derfor ikke bruke mer tid. Men jeg betrakter det som et stort privilegium å få være til stede her. Jeg vil yte anerkjennelse for det bidrag dere har ytet til det internasjonale solidaritetsfondet. FFT's slagord er: «Brød, fred og frihet». Hvis vi ønsker å unngå krig, hvis vi vil ha frihet og brød, er vi nødt til å organisere de uorganiserte. Det er den oppgaven vi har nå. Ved deres hjelp vil vi gjøre det vi

kan for å organisere verdens millioner uorganiserte. (Applaus.) Talen ble tolket av Jon Rikvold.

Konrad Nordahl: — Jeg vil takke Millard for de ordene han har sagt. Jeg vil be ham ta med en hilsen fra Landsorganisasjonen i Norge til Internasjonals hovedkvarter i Bryssel. Etter evne vil vi være med i det internasjonale solidaritetsarbeid for å hevde fagbevegelsens idéer over hele verden.

Møtet tok pause fra kl. 11.10 til 11.30.

Alf Andersens redegjørelse for arbeidet med pensjonsspørsmålet.

Alf Andersen, Sekretariatet: — Jeg vil nødig at representantskapet skal få inntrykk av at det er mulig på kort tid å gi en fullgod redegjørelse om pensjonsspørsmålet. Vi som har arbeidet med spørsmålet har oppdaget at jo lenger vi studerer det, desto flere problemer viser det seg å være. Jeg skal komme inn på enkelte prinsipielle spørsmål som kan ha interesse i forbindelse med en prinsipp-uttalelse fra NAF og LO.

Utgangspunktet er fagkongressens vedtak om bedriftspensjone-ring. Vi har forstått det slik at det skal ha høy prioritet. Sekretariatet satte ned en komité som skulle utrede spørsmålet med sikte på tarifforhandlingene. Vi fikk ultimatum om å være ferdig til nyttår. Komitéen har arbeidet på spreng. Den har måttet innskrenke mandatet mest mulig.

Det skulle være unødvendig å understreke betydningen av bedriftspensjone-ring. Det dreier seg her om det største sosiale løftet fagbevegelsen noen gang har tatt på seg. Mange er tydeligvis ikke klar over rekkevidden — den økonomiske og den administrative.

Vi har prøvd å legge opp et så enkelt forhandlingsgrunnlag som mulig. Bedriftspensjone-ring vil bli en påbygning av alderstrygden. Skal bedriftspensjone-ring reises som tariffkrav, eller skal spørsmålet utredes med sikte på at vi bør få en lov? Kongressen sa at det bør gjennomføres ved forhandlinger. Det er ingen tvil i komitéen om at det er ønskelig å fremme bedriftspensjone-ring som et krav ved kommende tariffrevisjon. I Sverige har LO satt alle krefter inn på å få løst spørsmålet ved lov, men vi har valgt å gå avtaleveien.

Skal vi fremme bedriftspensjone-ring som tariffkrav og som en påbygning til alderstrygden, må vi følge de retningslinjene som gjelder for alderstrygden, for eksempel når det gjelder pensjonsalder-

ren. Vi har foreslått 70 år både for kvinner og menn. Vi har gått inn for at pensjonen og innskuddet skal være det samme, uansett inntekt.

Vi har ment at vi også bør få med enke- og barnpensjonering. Vi har holdt invalidepensjoneringen utenfor. Skulle den tas med, ville det komplisere det hele. Invalidepensjoneringen blir for øvrig utredet på offentlig basis.

Hvem skal bedriftspensjoneringen omfatte? Tariffavtalene gjelder bare for de organiserte arbeidere. Hvor vidt det er mulig å få en bedriftspensjonering bare for de organiserte, vet ingen i dag. Dette spørsmålet må tas opp under forhandlingene med NAF. Hvis vi får til at den bare skal gjelde de organiserte, er det spørsmål om fagbevegelsen er villig til å overta administrasjonen. Er forbundene parat til å overta administrasjonen av en pensjonsordning av en slik størrelse som det her er spørsmål om?

Bare halvparten av våre medlemmer er knyttet til bedrifter som står i NAF. Det er en selvsagt ting at vi også må få pensjonsordning for dem som arbeider i bedrifter utenom NAF.

Vi har ca. 200 000 lønnstakere i NAF. Vi har foretatt en omkostningsberegning. Uansett hvilken finansieringsordning vi velger, må det være et visst fondsopplegg. Bygger vi på premiesystemet, vil det kreve kolossale fondsopplegg. For 200 000 lønnstakere vil det dreie seg om 1500 millioner kroner fram til 1970. Vi behøver ikke nytte premiesystemet fullt ut. Likevel er det vanskelig å regne med mindre fondsopplegg enn en milliard kroner.

Det fins mange muligheter for administrasjonsordning. Det kan skje gjennom forbundene, hva jeg setter et stort spørsmålstegn ved, eller det kan skje gjennom bedriftene, en felles-ordning som LO og NAF blir enige om eller gjennom forsikringsselskapene. Dette spørsmålet må diskuteres inngående. Detaljene er ennå ikke drøftet med NAF. Arbeidsgiverne har bare sagt seg villige til en prinsipputtalelse. Et underutvalg for NAF og LO skal i tariffperioden utarbeide de nærmere reglene.

Et spørsmål som vi må ta standpunkt til straks, er selve finansieringen. Skal arbeidstakerne selv medvirke eller skal utgiftene utelukkende dekkes av arbeidsgiverne? Komitéen mener at arbeiderne bør medvirke til en pensjonsordning — ut fra det syn at dette er en rettighet som arbeiderne er med på å bygge opp. Forutsetningen er at vi skal søke å trekke arbeidsgiverne så langt som mulig. Men til spørsmålet om arbeiderne i det hele tatt skal delta i finansieringen har komitéen svart ja.

Jeg skal nevne noen tall, men de må tas med alt mulig forbehold. Vi har tenkt oss en egenpensjon på 3000 kroner året, en enkepensjon

på 1800 kroner og en barnpensjon på 1200 kroner for første barn. Dette er bare en antydning.

Det var vært sagt at vi burde konsentrere oss om egenpensjonen og at hvis det er økonomisk gjennomførlig, burde vi også få med enke- og barnpensjon. Det melder seg her en uhyrlighet av problemer. Skal vi bygge opp en pensjonsordning for 200 000 lønnstakere, er det ingen bagatell. Dessuten kommer pensjonsspørsmålet for de 200 000 fagorganiserte utenfor NAF inn i bildet. Vi må unngå å binde bevegeligheten på arbeidsmarkedet. En pensjonsordning skal følge arbeideren fra bedrift til bedrift. Vi vil her støtte på problemer når det gjelder bedrifter i og utenfor NAF.

Jeg går ut fra at representantskapet er enig i at det må fastsettes en opptjeningstid, 30 eller 20 år, men vi må ha overgangsbestemmelser som sikrer dem som går ut av arbeidslivet i de nærmeste årene et visst tilskudd. Vi har ment at det bør være en ventid på to år før pensjon utbetales. Overgangsordningen vil bli uhyre kostbar. Men når fagbevegelsen reiser saken som tariffkrav, vil enhver kreve sin del. Kanskje kan det vanskeligste bli å få den yngre generasjon med på å bidra finansielt til å sikre sin egen alderdom.

Spørsmålet er hvilket system vi skal velge for finansieringen. Velger vi premiereservesystemet, vil belastningen bli stor til å begynne med, men etter hvert mindre og mindre. Velger vi utligningssystemet, slipper vi billigere fra det i første omgang, med det blir dyrere etter hvert. Vi kan imidlertid finne fram til en mellomting mellom premiereservesystemet og utligningssystemet.

Dette er viktige ting, men det må være gjenstand for forhandlinger med den annen part. Komitéen mener at vi må ta sikte på forsvarlige fondsopplegg. Det er veldige kapitaler det her er spørsmål om. Hvem skal forvalte dem? Vi vil ikke overlate det til den andre parten alene. NAF har sagt seg villig til en pensjonsordning under forutsetning av at kapitalen står til bedriftslivets disposisjon. Det får vi se på når den tiden kommer.

Hvis man konsentrerer seg om egenpensjon på 3000 kroner, vil det bety en kontingent på 600 kroner året eller 26 øre timen. Skal vi også ha enke- og barnpensjon, blir det noe dyrere.

Komitéen regner med fire alternativer: 1. Spørsmålet kan løses bare for de organiserte arbeidere i NAF. Forbundene er parat til å overta administrasjonen. 2. Spørsmålet kan løses for alle de organiserte arbeidere. Forsikringsselskapene overtar administrasjonen. 3. Spørsmålet kan løses for alle arbeidstakere i NAF og administrasjonen skjer gjennom de to hovedorganisasjonene i fellesskap. 4. Spørsmålet kan løses for arbeidstakerne i NAF og administreres gjennom forsikringsselskapene.

Det er klart at forsikringsselskapene har lettest for å overta administrasjonen. Det har vært sagt at det blir så mye dyrere, men jeg er ikke så sikker på det. Forsikringsselskapene vil bare få dekket sine administrasjonsomkostninger. Et eventuelt overskudd vil tilfalle pensjonsfondet.

Det jeg her har nevnt, er skjelettet og rammen for den utredningen som foreligger. Det vil melde seg mange vanskeligheter og problemer. Vi får prøve å løse dem etter hvert. Representantskapet bør være klar over at vi her står overfor et sosialt og økonomisk løft av større dimensjoner enn vi kanskje på forhånd har tenkt oss muligheten av. Vi må begynne forsiktig — og så bygge ordningen ut etter hvert.

Konrad Nordahl takket Alf Andersen for redegjørelsen.

Nordahl foreslo at bare konklusjonen i Sekretariatets innstilling om tariffrevisjonen skulle offentliggjøres. Resten av innstillingen er et internt dokument innen fagorganisasjonen.

Nordahl fortsatte: — En diskusjon om Alf Andersens foredrag er ikke mulig. Noe voteringsgrunnlag foreligger ikke. Heller ikke har det vært noen votering i Sekretariatet. Først må vi føle arbeidsgiverne på tennene. Hvis noen har tanker som kan gjøre det lettere å oppta forhandlingene, er vi takknemlige for det.

Einar Strand, NNN: — I forbindelse med sykelønnsordningen ble det kritisert at de uorganiserte fikk del i den. Vi har en million sysselsatte her i landet, men bare halvparten står i LO. De uorganiserte snylter på de organisertes rettigheter. Spørsmålet er om ikke vi må sørge for at bare de organiserte får rettighetene. Vi må se nøye på om ikke bedriftspensjoneringsen kan knyttes til forbundenes administrasjon og bare gjelde for de organiserte. De uorganiserte må bli gjort oppmerksom på at de har plikt til å være solidariske. De svenske og danske forbundene administrerer arbeidsløshetsunderstøttelsen. Det har gått bra etter hvert som de er kommet inn i systemet. Kanskje er pensjonsordningen et vanskeligere problem, men det er ikke uoverkommelig.

Per Haraldsson, Arbeiderpartiets Presseforbund: — Alf Andersen nevnte spørsmålet om det bare skal bli egenpensjon eller om også enke- og barnepensjon skal tas med. Hvis vi skal få de yngre med, bør vi ikke droppe enke- og barnepensjoneringsen. For yngre lønns-takere er det kanskje det viktigste. Deres egen alderdom ligger langt framme i tiden, men de vil gjerne ha den trygghet for familien som enke- og barnepensjoneringsen gir.

Konrad Nordahl: — Ingen flere har forlangt ordet og jeg foreslår saken tatt til etterretning.

Elektrikerforbundets organisasjonsområde.

Dagsordenens punkt 3: Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund. Fastsettelse av organisasjonsområdet.

Alf Andersen, Sekretariatet, innledet: — Spørsmålet skulle egentlig opp på representantskapsmøtet i mai. Organisasjonskomitéen la på kongressen i 1957 fram en innstilling som blant annet inneholdt vidtrekkende forslag på det området det her dreier seg om. De vakte stor debatt på kongressen. Det ble hevdet at det ville volde vanskeligheter å få i stand så store overføringer til Elektrikerforbundet. Organisasjonskomitéen holdt et nytt møte og fremmet et forslag til kongressen om at det skulle overlates til første ordinære representantskapsmøte å ta den endelige avgjørelse etterat saken har vært nærmere bearbeidet av Sekretariatet i samarbeid med de interesserte forbund. Hensikten var å søke å avbøte endel vanskeligheter som ville oppstå og å hindre at enkelte forlot organisasjonen. Det har vært holdt møte med de forbund som berøres. På møtet 12. oktober ble det enighet om å sette punktet opp på dagsordenen for dette representantskapsmøtet. Det var ønskelig å få en avgjørelse så tidlig som mulig. Dette er bakgrunnen for at saken kommer opp på dette representantskapsmøte i stedet for på det ordinære. Noen detaljdebatt nå kan ikke ha noen hensikt. Spørsmålet er om Sekretariatet skal få de nødvendige fullmakter nå eller om saken skal utsettes til det ordinære representantskapsmøte.

Jeg gjør oppmerksom på at det er kommet inn et par protester fra avdelinger i Kommuneforbundet i Trondheim og Haugesund. Det er også kommet protester fra den andre siden.

Sekretariatets innstilling.

Alf Andersen la fram Sekretariatets innstilling, som hadde denne ordlyden:

*Organisasjonskomitéen av 1953 har for så vidt det gjelder Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbunds organisasjonsområde avgitt følgende innstilling til kongressen:

I

*Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund omdannes til et elektrisitetsforsyningsforbund med følgende organisasjonsområde:

A. Elektrisitetsforsyning (inklusive produksjon, transformasjon og fordeling av elektrisitet, drift og daglig vedlikehold av anlegget når arbeidet utføres av anlegget selv).

1. Kraftstasjoner. Unntatt herfra er mindre bedriftsstasjoner og hjelpeaggregater.
 2. Dampsentraler.
 3. Samkjøringssentraler for elektrisk kraft.
 4. Transformatorstasjoner.
 5. Elektrisitetsverk (fordelingsverk).
 6. Fordelingsnett.
- B. Den elektriske montasje av nye kraftstasjoner, sekundærstasjoner, omformerstasjoner og likeretteranlegg.
- C. Linjebygging i den utstrekning dette arbeid utføres av elektrisitetsverkene (fordelingsverkene) i egen regi.
- D. Installasjon av lys og kraft. Unntatt herfra er installasjoner og vedlikehold i bedriften og dens boliger, samt i kommunenes egne eiendommer, utført av bedriftens eller kommunens egne elektrikere (bedriftselektrikere) Unntaket gjelder ikke for Borregaard og andre bedrifter som har egne avdelinger som utelukkende driver med installasjoner i bedriftens hus.
- E. Radioserviseverksteder.
- F. Montasje av elektriske heiser.
- G. Nyanlegg, reparasjoner og vedlikehold av det elektriske utstyr ombord i skip, såframt dette arbeid bortsettes til installasjonsfirmaer.
- H. Elektromekaniske reparasjonsverksteder.

II

Samarbeidskomité.

1. Da elektrikerfaget generelt er underlagt offentlige lovbestemmelser, både når det gjelder arbeidets utførelse, opplæring og minstebestemmelser for fagarbeidere, opprettes en samarbeidskomité for å samordne behandlingen av disse spørsmål.
2. Samarbeidskomitéen ledes av Landsorganisasjonen og skal omfatte, foruten Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund, de forbund som har et større antall elektrikere som medlemmer. Sekretariatet avgjør hvilke forbund som skal være med i samarbeidskomitéen.
3. Hvert forbund oppnevner 2 representanter og Landsorganisasjonen velger formann.
4. Samarbeidskomitéen oppnevnes straks kongressens vedtak om opprettelse av et elektrisitetsforsyningens forbund er gjennomført.

Under debatten på kongressen om organisasjonskomitéens innstilling ble det fra organisasjonskomitéens flertall fremmet følgende forslag som ble vedtatt:

«Kongressen gir sin tilslutning til organisasjonskomitéens forslag om opprettelse av et elektrisitetsforsyningens forbund. Da det imidlertid kan tenkes å oppstå vanskeligheter som kan skade den samlede organisasjon, overlater kongressen til førstkommende ordinære representantskapsmøte å ta den endelige avgjørelse etterat saken har vært nærmere bearbeidet av sekretariatet i samarbeid med de interesserte forbund.»

LO's administrasjon har etter kongressen for så vidt det gjelder ovennevnte område hatt en rekke konferanser med de forbund som er berørt av organisasjonskomitéens innstilling. Det er ikke under disse konferanser påvist at det vil oppstå så store vanskeligheter at man på forhånd kan si at det vil skade den samlede organisasjon. Det er hevdet bl. a. fra Norsk Kommuneforbund at eventuelle skadevirkninger først vil kunne påvises når

beslutningen skal gjennomføres. LO's sekretariat finner det derfor praktisk at det ekstraordinære representantskapsmøte tar den endelige avgjørelse i stedet for å avvente det ordinære representantskapsmøtes vedtak i mai måned.

Sekretariatet vil derfor innby representantskapet til å fatte følgende vedtak:

1. Representantskapet godkjenner organisasjonskomitéens forslag om opprettelse av elektrisitetsforsyningens forbund.
2. Sekretariatet gis fullmakt til å gjøre de avvikelser som måtte anses nødvendig for å unngå organisasjonsmessige skadevirkninger.
3. Sekretariatet fatter den endelige beslutning om fra hvilket tidspunkt overføringen av medlemmer skal skje.

Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund har gjort LO merksam på at punkt D i organisasjonskomitéens innstilling ikke er helt fyllestgjørende, da bl. a. svakstrømsektoren er falt ut av opplegget. Dette er jo en så omfattende sektor innenfor installasjonsområdet at en ikke kan unngå å ta den med. For øvrig er det etter kongressen brakt på det rene at forholdene ved Borregaard er totalt endret fra tidligere, idet bedriften nå ikke driver privat installasjon som før. Derfor skulle det ikke være nødvendig i en kongressbeslutning, eventuelt representantskapsbeslutning, å ta unntaket fra Borregaard alene med, men la setningen få generell karakter. Nærværende formulering er den samme som organisasjonskomitéen av 1946 har benyttet, men den er altså ikke nå aktuell.

En vil derfor foreslå at representantskapet samtidig som det gjør det prinsipielle vedtak, også godkjenner endringen i formuleringen av punkt D i organisasjonskomitéens innstilling for å gjøre den klarere og mer utfyllende. Punktet vil etter det få følgende ordlyd:

«Montasje og vedlikehold av elektriske sterkstrømsanlegg for høy- og lavspenning, samt svakstrømanlegg, telefonanlegg montert av private bedrifter, og radioanlegg. Unntatt herfra er installasjoner og vedlikehold i bedriften og dens boliger, samt i kommunens egne eiendommer, utført av bedriftens eller kommunens egne elektrikere (bedriftselektrikere). Unntaket gjelder ikke for bedrifter som har egne avdelinger som utelukkende driver med installasjoner og vedlikehold i bedriftens hus.»

Debatten.

Arthur Karlsen, Norsk Kommuneforbund: — Dette er en ubehagelig sak. Det er ikke hyggelig å kjempe om medlemmene i fagbevegelsen. Jeg kan imidlertid ikke stemme for punkt 1 i Sekretariatets innstilling. Det er det som er årsak til at vi ikke har kommet til enighet med Elektrikerforbundet. Jeg mener at lønnstakerne ved kommunale elektrisitetsverk kommer i samme stilling som lønnstakerne ved andre kommunale etater. De bør derfor være i det samme forbund. I Trondheim har et mindretall hevdet at hvis overføring blir aktuelt, vil de gå ut av LO. Jeg vet ikke om det kommer til å skje. Det kan tenkes at de endrer standpunkt når vedtaket er

gjort. Vi har også avdelinger som har sagt at hvis de skal overføres, må det også gjelde de merkantile. Jeg har ikke tenkt meg muligheten av at representantskapet kan overtales, men forat vi skal ha et vote-ringstema vil jeg sette fram dette forslaget:

«Lønnstakerne ved de kommunale elektrisitetsverk unntas fra overføring til det nye Elektrisitetsforsynings forbund.»

Motivering: Norsk Kommuneforbund er av den oppfatning at lønnstakerne ved de kommunale elektrisitetsverk bør organiseres sammen med de øvrige kommunale lønnstakere i Norsk Kommuneforbund.

Konrad Nordahl, Sekretariatet: — Vi kan ikke her ta en prinsipiell diskusjon. Kongressen har avgjort prinsippet. For så vidt er punkt 1 i innstillingen smør på flesk. Det som det nå er spørsmål om er å gi Sekretariatet en fullmakt. Det vil være meget forsiktig før det tar en avgjørelse. Dette er ikke noen lett sak. Jeg har vært betenkt hele tiden. Vi må se på disse spørsmålene meget nøye før vi treffer endelig vedtak. I dag er det bare spørsmål om å gi Sekretariatet fullmakt til å ta en avgjørelse som ellers skulle vært fattet på representantskapsmøtet i mai.

Karl Furuskjegg, Norsk Kommuneforbund: — Jeg vil gi noen opplysninger om hvordan denne saken fortoner seg i store trekk. Vi har 154 foreninger som berøres av vedtaket. To — muligens tre — blir overført til Elektrikerforbundet i sin helhet. 151 foreninger blir splittet opp. Det er der vanskelighetene ligger. Vi vet at de kommer, men ikke hvordan de vil forløpe.

De kommunale funksjonærer gikk ikke i spissen i organisasjonsarbeidet. De kom heller sent med. Men vi hadde grupper som kom tidlig med, blant dem arbeiderne ved elektrisitetsverkene. I mange foreninger er det en kjerne av e-verksfolk. Tar vi vekk denne kjernen, ramler det hele sammen. Det er meget sannsynlig at en ikke liten del blir borte. Det må være riv ruskende galt å slå en strek over det strevsomme organisasjonsarbeidet som er utrettet gjennom årene. Jeg anbefaler Arthur Karlsens forslag.

Bjarne Klafstad, Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: — Gjennom en årrekke har vi redegjort for vårt syn i representantskapet og på kongressen. Jeg skal ikke gå inn på detaljene en gang til. Vi i Elektrikerforbundet har prøvd etter evne å holde oss innen LO, innen fellesskapet. Innstillingen er ikke tilfredsstillende for vårt forbund, men tillitsmennene har gått inn for den med full kraft. Vi innkalte ekstraordinært landsmøte og fikk 2/3 flertall for innstillingen. Vi har fått masse protester, men vi har ikke brydd oss om å sende dem over til LO. Vi avventer nå Sekretariatets konfir-

masjon av hele greia. Vi skal overføre 15 prosent av våre medlemmer. For Kommuneforbundet dreier det seg om knapt 7 prosent. De organisasjonsmessige problemene er like store for oss, om ikke større.

Konrad Nordahl: — Jeg er i tvil om det kan voteres over Arthur Karlsens forslag. Hvis det skulle bli vedtatt, opphever det et kongressvedtak, og det kan ikke vi gjøre. Jeg mener vi ikke kan votere over forslaget, men det kan bli ført til protokoll.

Karl Furuskjegg, Norsk Kommuneforbund: — Hvis vi ikke kan votere over Karlsens forslag, foreslår jeg saken utsatt.

Nordahl: — Det må bli til det ordinære representantskapsmøtet i mai.

Furuskjegg: — Om nødvendig til kommende kongress.

Nordahl: — Det kan vi ikke. Vi har kongressvedtak om at saken skal opp på første ordinære representantskapsmøte.

Furuskjegg: — Da foreslår jeg saken utsatt til representantskapsmøtet i mai.

Votering.

Utsettelsesforslaget ble forkastet med stort flertall.

Punkt 1 i Sekretariatets forslag ble vedtatt mot 8 stemmer.

Punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Punkt 3 ble enstemmig vedtatt.

Forslaget til endringer i redaksjonen (som står i slutten av Sekretariatets innstilling) ble enstemmig godkjent.

Supplering av sekretariatet.

Dagsordenens punkt 4: supplering av Sekretariatet.

Konrad Nordahl: — Etter lovendringen i 1953 skjer de vesentlige endringene i Sekretariatet i kongressperioden. Når en tillitsmann slutter i forbundet sitt, trer han ut av Sekretariatet. Denne gangen gjelder det Olaf Askeland i Norsk Transportarbeiderforbund. Han fratrådte som forbundsformann 1. januar i år. Sekretariatet foreslår:

Erling Frogner rykker opp fra varamann til medlem av Sekretariatet.

Kaare Pehrson blir 1. varamann.

Klaus Kjelsrud blir 2. varamann.

Olaf Bruvik blir 3. varamann.

Kjønrik Kjønriksen blir 4. varamann.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

Anders Mørk redegjorde for et kurs som skulle holdes på Sørmarka 2.—15. mars 1958. Han anbefalte kurset og ba representantskapets medlemmer anbefale det for andre aktive tillitsmenn.

Avslutningen.

Konrad Nordahl: — Vi står da ved avslutningen. Jeg vil få lov til å takke Olaf Askeland for det gode samarbeidet vi har hatt i Sekretariatet. Jeg har bare gode inntrykk fra dette samarbeidet. Askeland har hatt et vanskelig forbund på grunn av dets struktur, men jeg har inntrykk av at han har løst vanskelighetene på en utmerket måte. Han har vært en god kamerat i Sekretariatet. Det har vært en fornøyelse å samarbeide med ham. Jeg kjenner godt Askelands vita fra mange år tilbake. Jeg vet at han har gjort en god innsats i organisasjonen. Jeg vil takke ham for det og ønske ham alt godt i årene som kommer.

Representantskapets medlemmer reiste seg og applauderte.

Olaf Askeland: — Hjertelig takk alle sammen.

Protokollen fra torsdagens møte ble opplest og godkjent.

Konrad Nordahl: — Vi er nå ferdige med representantskapsmøtet. Det har vært litt lenger enn vanlig. Det er bare bra. Vi har hatt en lang og saklig diskusjon. Vi vet ikke hva resultatet av tariffoppgjøret blir, men vi håper at det skal bli så bra at vi kan føle oss tilfreds med det. Jeg takker representantene og gjestene og ønsker god reise hjem.

Møtet hevet kl. 13.

Navnefortegnelse

over representanter til Representantskapet

15.—16. januar 1958.

Arbeiderpartiets Presseforbund: Per Haraldsson, Oslo. Norsk Forbund for Arbeidsledere og Tekn. Funksjonærer: Fritz W. Hannestad, Oslo. Norsk Arbeidsmandsforbund: Walther Kristiansen, Oslo, Bernhard Reines, Finneid i Salten, Gudmund Sevik, Namskogan st., Henrik Damli, Løkken Verk, og Torleif Ørsal, Sunndalsøra. Norsk Baker- og Konditorforbund: Bjarne Dahlberg, Oslo. Norsk Bekledningsarbeiderforbund: Rudolf Eriksen, Oslo, Gunnar Nilsen, Oslo, Konrad Hjørnevik, Bergen, og Aslaug Olsen, Oslo. Norsk Bokbinder- og Kartonnasjearbeiderforbund: Johan M. Bøe, Oslo. Norsk Bygningsindustriarbeiderforbund: Arne Rønning, Oslo, Emil Reiersen, Oslo, Lars Jansen, Bergen, Bjarne Berg, Trondheim, og Oskar Skogly, Lillehammer. Norsk Elektriker- og Kraftstasjonsforbund: Johan Henriksen, Oslo, og Bjarne Klafstad, Oslo. Norsk Fengselstjenestem. forbund: Sverre Ofstad, Oslo. Norsk Gullsmedarbeiderforbund: Hugo Lindahl, Oslo. Norges Handels- og Kontorfunksjonærers Forbund: Johan Moksnes, Oslo, Peder Birkeland, Oslo,

Sigurd Vatnedal, Bergen, Ruth Svendsen, Porsgrunn, og Paul Arnseth, Hamar. Norsk Hotell- og Restaurant- Arbeiderforbund: Eivind Strømmen, Oslo, og Sigurd Johansen, Oslo. Norsk Jern- og Metallarbeiderforbund: Elof Strand, Greåker, Kolbjørn Larsen, Horten, Ragnvald Andersen, Bergen, Einar Henriksen, Stavanger, og Anders Rogstad, Trondheim. Norsk Jernbaneforbund: O. Vollum, Oslo, Emil Edvardsen, Oslo, Karl Edvardsen, Bergen, T. Johansen, Trondheim, og Karsten Hansen, Oslo. Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund: Johs. P. Løkke, Notodden, Arne Thorvik, Alvik i Hardanger, Håkon Bjordal, Høyanger, Harald E. Olsen, Agnes pr. Stavner, og Anker Nordtvedt, Oslo. Norsk Kjøttindustriarbeiderforbund: Helmer Karlsson, Oslo. Norsk Kommuneforbund: Karl Furuskjegg, Oslo, Ivar Andresen, Bryn, K. O. Madsen, Bergen, Leif Rinnan, Trondheim, og Anders Salvesen, Kristiansand S. Lensmannsbetjentenes Landslag: N. R. Mugaas, Oslo. Norsk Litograf- og Kjemigrafafforbund: Arne Li, Oslo. Norsk Lokomotivmannsforbund: Mathias Heggstad, Oslo. Norsk Losforbund: Hjalmar Breiland, Bergen. Norsk Murerforbund: Lorang Kristiansen, Oslo. Norsk Musikerforbund: Rolf Gammleng, Oslo. Norsk Nærings- og Nydelsesmiddelarbeiderforbund: Einar Strand, Oslo, Arne Barlie, Oslo, Sigvard Sjursen, Bergen, og H. Andreassen, Fredrikstad. Norsk Papiindustriarbeiderforbund: Olav Bratlie, Oslo, Arne Forsberg, Sarpsborg, Arvid Nebell, Svelvik, J. Moe Larssen, Porsgrunn, og Toralf Kildahl, Byafossen. Norsk Politiforbund: H. H. Bakkane, Oslo. Postfolkene Fellesforbund: Hugo Larsen, Oslo, og Aksel O. Gubberud, Oslo. Norsk Sjømannsforbund: Gunvald Hauge, Oslo, Bendik Øyan, Oslo, Gøsta Andersson, Sandefjord, Karl Oshaug, Stavanger, og Thor Sønsteby, Oslo. Norsk Skinn- og Lærarbeiderforbund: Axel Eriksen, Oslo. Norsk Skog- og Landarbeiderforbund: Hans Ruud, Oslo, Sv. Solbakken, Namdalen, Knut Nakken, Oslo, Arne Ovlén, Lierfoss, og Harald Børresen, Bybrua, Gjøvik. Norsk Skotøyarbeiderforbund: Ingvald Hansen, Oslo. Norsk Stenindustriarbeiderforbund: Walter Broe, Oslo. Norsk Støperiarbeiderforbund: Per Andersen, Oslo. Norsk Tekstilarbeiderforbund: Gulbrand Brauer, Oslo, Hjalmar Romslo, Ytre Arna, og Anna Nilsen, Oslo. Norsk Telegraf- og Telefonforbund: Tormod Halvorsen, Oslo, og Harald Fondevik, Oslo. Norsk Tjenestemannslag: Thv. Karlsen, Oslo, og Johan Karlsen, Trondheim. Norsk Tobakkarbeiderforbund: Kjell Jensen, Oslo. Norsk Tolltjenestemannsforbund: Jens Dahl, Oslo. Norsk Transportarbeiderforbund: Salamon Hansen, Bodø, Leif Bredland, Trondheim, Th. Einarsson, Stavanger, Aug. Crowe, Bergen, og Wilhelm Olsen, Oslo. Norsk Treindustriarbeiderforbund: Erik Eriksen, Oslo, og Einar Skarstein, Søfteland. Norsk Typografafforbund: Reidar Langås, Oslo. Norges Urmaker Svenneforbund: Tor Bratager, Oslo.

SAMORGANISASJONENES REPRESENTANTER I REPRESENTANTSKAPET

Akershus fylke: Sigvard Ask, Bærum. Aust-Agder fylke: Reidar Senum, Arendal. Bergen og Fylkenes faglige Samorganisasjon: Bernh. Berntsen, Bergen, B. Børretzen, Os pr. Bergen, og Matias Osland, Høyanger. Buskerud faglige Samorganisasjon: Nils Sandli, Drammen. Finnmark fylke: Erling Jensen, Hammerfest. Hedmark faglige Samorganisasjon: Arnjot Johnstad, Hamar. Møre- og Romsdal faglige Samorganisasjon: Anker Johannessen, Alesund (forfall). Nordland fylke: Arvid Nordtømme, Sulitjelma. Oppland faglige Samorganisasjon: Martin Haugen, Gjøvik. Oslo (fylke): Halvdan Wigaard, Oslo. Rogaland fylke: Per Aase, Stavanger. Telemark faglige Sam-

organisasjon: Th. Hanæs, Skien. Troms fylke: Leon Johansen, Harstad. Trøndelag faglige Samorganisasjon: Arthur Granlund, Trondheim, og Odd Pettersen, Steinkjer. Vest-Agder fylke: Age Bjorvand, Kristiansand S. Vestfold faglige Samorganisasjon: Arthur J. Olsen, Tønsberg. Østfold faglige Samorganisasjon: Oscar Lauritzsen, Sarpsborg. Fra Sekretariatet: Konrad Nordahl, Oslo, P. Mentsen, Oslo, Hans Hegg, Oslo, Alf Andersen, Oslo, A. K. Lien, Oslo, Odin Rønbeck, Oslo, Alfred Nilsen, Oslo, Marius Trana, Oslo, Josef Larsson, Oslo, Karsten Torkildsen, Oslo, Arthur Karlsen, Oslo, Ingvald Haugen, Oslo, Olaf Askeland, Oslo, Emil Torkildsen, Oslo, og Kristine Amundsen, Oslo. Varamenn: Thorleif Andresen, Oslo (Andresen er varmann for de valte tillitsmenn.) Erling Frogner, Oslo, Kaare Pehrson, Oslo, Klaus Kjelsrud, Oslo, og Olaf Bruvik, Oslo (forfall). Fra Revisjonsutvalget: Alf Michelsen, Oslo (Peder Birkeland er oppført under N. Handels- og Kontor og Halvdan Wigaard under Oslo fylke.) Fra distriktskontorene: LO's distriktskontor i Nordland: Hans Nordahl Jensen. LO's distriktskontor i Troms: Alf Olsen, Tromsø. LO's distriktskontor i Finnmark: Aksel Olsen. LO's distriktskontor, Sørlandet: Severin Kristiansen. (Repr. for distriktskontoret i Rogaland, Per Aase, er oppført under Rogaland fylke.)

